Ազգ
Azg
4 ՄԱՅԻՍ 2006 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 80 (3246)

Հալաչօղլուին Շվեյցարիայում կձերբակալեն

ԲԵՌՆ, 3 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքական պատմական ընկերակցության նախագահ Յուսուֆ Հալաչօղլուի նկատմամբ հետաքննություն սկսած շվեյցարացի դատախազ Անդրեյ Գնեյմը թուրքական «Հուրիեթին» տված հարցազրույցում հայտարարել է, որ եթե նա չներկայանա դատախազություն եւ ցուցմունք չտա, ապա Շվեյցարիա մուտք գործելու ժամանակ կձերբակալվի: «Մենք ունենք Հալաչօղլուի հակահայկական ելույթի տեքստը: Նրա նկատմամբ հետաքննությունը սկսվել է մինչեւ երեք տարի բանտարկություն նախատեսող ռասիզմի դեմ շվեյցարական օրենքի 261-րդ հոդվածի Բ կետի հիման վրա», ասել է նա եւ հավելել, որ Հայոց ցեղասպանության մերժումը հավասարեցնելով հրեական ցեղասպանության մերժման հետ, շվեյցարական դատարանը հնարավոր է Հալաչօղլուի համար հենց երեք տարվա ազատազրկում որոշի: Շվեյցարացի դատախազն ասել է, որ իրենք պաշտոնապես դիմել են Ինտերպոլին՝ Հալաչօղլուի մասին մանրամասն տեղեկություններ ստանալու հարցով: Նա ասել է նաեւ, որ Հալաչօղլուն պետք է ցուցմունքներ տա Շվեյցարիայում, քանի որ նման ցուցմունքներ տալը Թուրքիայում «դեռեւ ընդունված չէ»:

Քոչարյան-Էրդողան հանդիպումը միանգամայն հավանական է

Միայն թե թուրքական կողմը դա չփորձի ծառայեցնել սեփական նկրտումներին

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Ազգը» նախորդ համարում «Քոչարյանն ու Էրդողանը կհանդիպե՞ն Վարշավայում» վերնագրով Թուրքիայի վարչապետի «երկրորդ նախաձեռնության» մասին տեղեկացնելիս միաժամանակ նշել էր, որ «առայժմ որեւէ պայմանավորվածություն չկա»: Հանդիպման մասին տեղեկության մեր աղբյուրը թուրքական «Զաման» թերթն էր, որն իր հերթին, հիմք ընդունելով Թուրքիայի վարչապետի գրասենյակը, մայիսի 1-ի համարում գրել էր, որ երկու երկրների ղեկավարների «դեմ առ դեմ» հանդիպումը տեղի կունենա մայիսի 15-17-ին Եվրոխորհրդի Վարշավայում նախատեսվող առաջիկա գագաթաժողովում:

Ինչ վերաբերում է Քոչարյան-Էրդողան հանդիպման առնչությամբ պայմանավորվածությունների բացակայությանը, ապա այս հետեւության համար էլ «Ազգը» հիմք էր ընդունել ՀՀ նախագահի մամուլի խոսնակ Վիկտոր Սողոմոնյանի հետ հեռախոսազրույցը: Ըստ երեւույթին ՀՀ նախագահի հանդիպումը Թուրքիայի վարչապետի հետ իրատեսական է, որ նախատեսվող հանդիպմանը մայիսի 3-ի համարում անդրադառնում է նաեւ «Ռադիկալը», ըստ որում՝ «Քոչարյանի հետ հանդիպման որոնումներ» խորագրով:

Տես էջ 3

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐ

Մամուլի ազատությունը սահմանափակողները քար լռություն են պահպանում

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Իբրեւ խոսքի ազատության սահմանափակման զորեղ ապացույց արդեն երրորդ տարին մեզանում մատնանշվում է Ա1+-ի եթերազրկման փաստը: Հասարակական եւ լրագրողական մի շարք կազմակերպությունների ապրիլի 2-ից սկսած պետությունում: «Որեւէ փաստարկից զուրկ է իշխանությունների հայտարարությունը, թե ազատ հաճախականություն չկա», նախաձեռնող խմբի ժուռնալիստների միությունում երեկ հրավիրած ասուլիսում ասաց Իշխանյանը: Նա նկատեց, որ մեր երկրում, ի տարբերություն Ռուսաստանի,

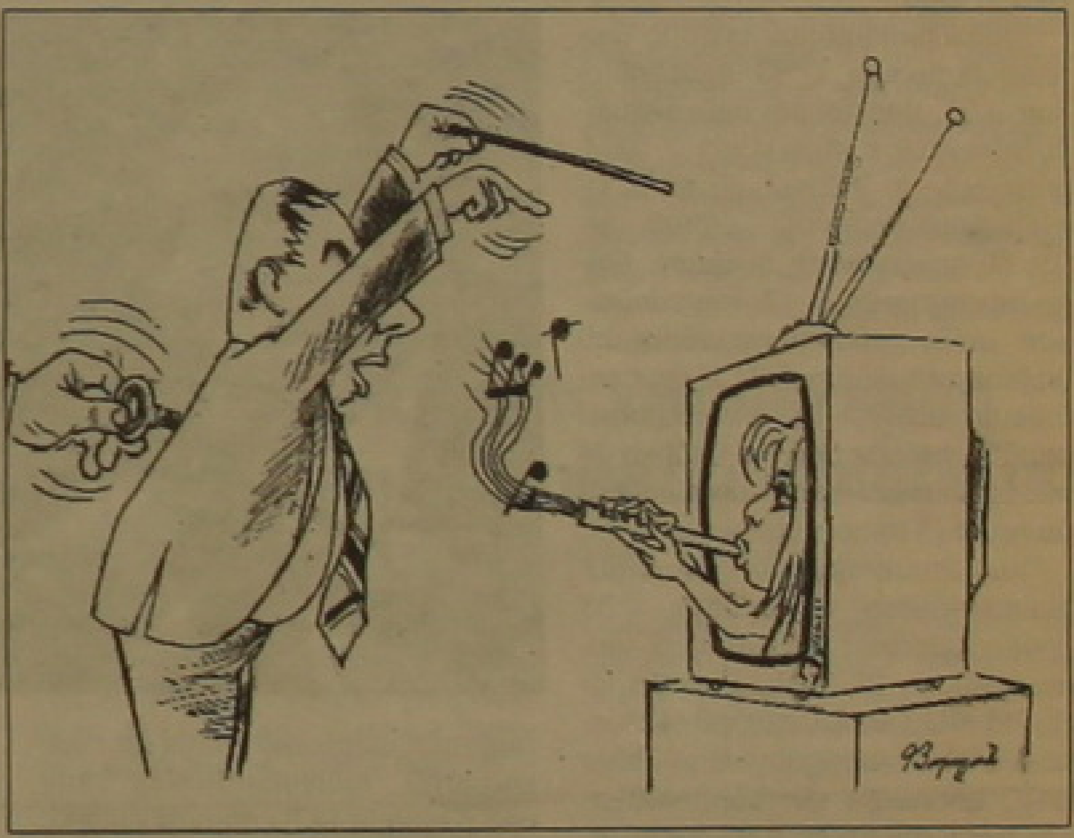

«Հանուն խոսքի ազատության» ստորագրահավաքին մասնակցել են մեր հանրապետության 5750 քաղաքացիներ: Իրավապաշտպան Ավետիք Իշխանյանի ասելով, Ա1+-ին աջակցողների թիվը շատ ավելի մեծ է, սակայն երկրում տիրող վախի մթնոլորտը շատերին հետ է պահել իրենց անձնական տվյալներն այդ ցուցակում գրանցելուց: Ստորագրահավաքի գլխավոր նպատակն էր՝ կառավարությունից պահանջել անհապաղ հրապարակել ազատ հեռուստառադիոհաճախականությունների ցանկը, սակայն առ այսօր քար լռություն է տիրում, եւ մեկ ամիս տեւած ակցիաները կարծես տեղի են ունեցել ոչ թե մեր, այլ հարեւան հանրա- մտավորականների ստորագրահավաքը որեւէ ուշադրության չի արժանանում, այդ ճանապարհով ոչ մի խնդրի լուծման հնարավոր չէ հասնել: Սակայն կառավարության անտարբեր կեցվածքը չի ընկճել նախաձեռնող խմբին եւ չի թուլացրել ազատ խոսքի համար պայքարը շարունակելու նրա հաստատակամությունը: Եթե առաջիկայում նրանց հաջողվի հասնել այդ ցանկի հրապարակմանը, դա թույլ կտա ասել, որ Հայաստանում ազատ խոսքի սահմանափակում այլեւս գոյություն չունի, քանի որ մրցույթ հայտարարելու պարագայում Ա1+-ն անպայման եթեր կվերադառնա:

Տես էջ 2

Ռազմական գործողությունների դեպքում Եվրոխորհուրդը կդիմի խիստ միջոցների

Նախազգուշացնում է Թերի Դեյվիսը

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եթե ղարաբաղյան հակամարտության կողմերից որեւէ մեկը ռազմական գործողություններ սկսի, Եվրոխորհուրդը կդիմի խիստ միջոցների: Ըստ «Պրիմա» գործակալության, այսպիսի նախազգուշացում է արել Եվրոխորհրդի գլխավոր քարտուղար Թերի Դեյվիսը՝ մեկնաբանելով Ադրբեջանի նախագահի ռեժիմի սպառնալիքների զինադադարի ռեժիմի սիստեմատիկ խախտումները:

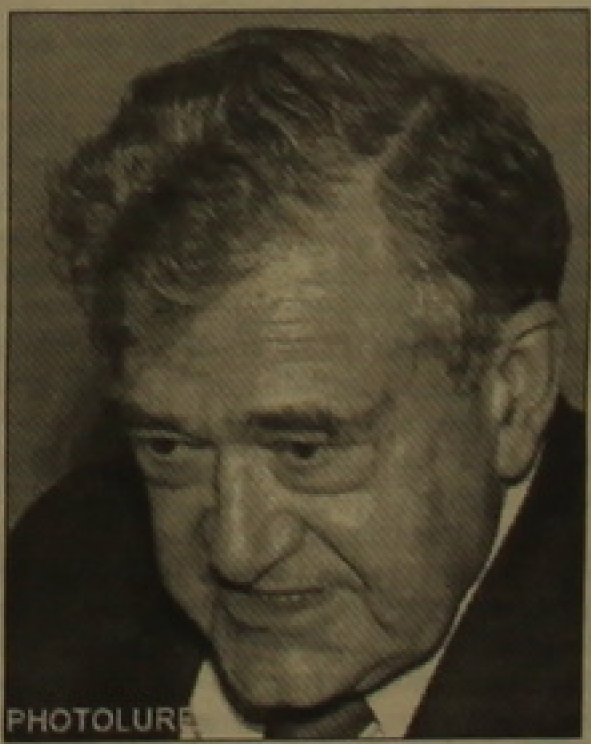

PHOTOLURE

Թերի Դեյվիսը նշել է, որ եթե հակամարտության կողմերից մեկը խախտի զինադադարը, Եվրոխորհրդի նախարարների կոմիտեն խիստ միջոցներ կձեռնարկի՝ չսպասելով Եվրոխորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի որոշմանը: Նա ընդգծել է, որ Եվրոխորհուրդը ջանում է ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի համանախագահներին օգնել լուծելու ղարաբաղյան հիմնախնդիրը: Եվրոխորհրդի գլխավոր քարտուղարը հայտարարել է, որ հիմնախնդրի լուծմամբ պետք է զբաղվի միայն ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խումբը: «Ղարաբաղյան խնդիրը պետք է լուծվի այնպես, որ ապահովվեն թե Հայաստանի, թե Ադրբեջանի շահերը»,-ասել է նա:

Թերի Դեյվիսը հիշեցրել է կողմերին, որ Եվրոխորհուրդ մտնելիս նրանք կամավոր կոնկրետ պարտավորություններ են ստանձնել, որոնք պետք է կատարվեն:

Խաչակրաց արշավանք «Նոր ժամանակների» դեմ

Վստահեցնում է Արամ Կարապետյանը

«ՆԺ» կուսակցության նախագահ Արամ Կարապետյանի գնահատականով՝ «կուսակցության դեմ սկսված խաչակրաց արշավանքի առիթը որոշակի քաղաքական պատվեր է, որն ուղղված է ազգային հեղափոխության գործընթացի կասեցմանը»: Երեկ հրավիրած ասուլիսում իր այս ասելիքը Արամ Կարապետյանը փորձեց հիմնավորել որոշակի փաստաթղթերով եւ Մեծամորում կայացած հանդիպման ընթացքը ներկայացնող տեսաերիզի ցուցադրմամբ: Այն, նրա հավաստմամբ, ի տարբերություն օր առաջ տարբեր հեռուստաալիքներով հեռարձակված տեսանյութի, մոնտաժված չէ: Կարապետյանի գնահատականով՝ հասկանալի են ոստիկանության վարվելակերպն ու տարածած հաղորդագրությունը, սակայն անհասկանալի է ՀՀ նախագահի դիրքորոշումը կուսակցության շուրջն առկա իրողության վերաբերյալ: «ՆԺ»-ում, ղեկավարի հավաստիացմամբ, խմորում չկա, եւ կուսակցության ներսում հավասարակշիռ վիճակ է: Ն. Պ.

Ռուսաստանը եւ Իրանն Ադրբեջանի հետ Հայաստանը շրջանցող երկաթգիծ են կառուցում

Ադրբեջանը, Ռուսաստանը եւ Իրանը ստորագրել են «Հյուսիս-հարավ» միջազգային տրանսպորտային միջանցքի շրջանակներում Ղազվին-Ռեշտ-Էնզելի-Աստարա երկաթուղային գծի շինարարության համաձայնագիր: Նախատեսվում է, որ մայրուղու երկարությունը կկազմի 375 կիլոմետր: Նախագծի իրագործման համար ստեղծվել է կոնսորցիում, որում երկրներից յուրաքանչյուր մասնաբաժինը կկազմի 200 մլն դոլար:

«Մեդիամաքս» գործակալությունը հիշեցնում է, որ այս տարվա փետրվարի 17-ին Հայաստանի վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Սերգեյ Լավրովին հայտնել էր Երեւանի մտահոգությունը, որ «Հյուսիս-հարավ» միջազգային տրանսպորտային միջանցքի շրջանակներում նախատեսվում է Ղազվին-Ռեշտ-Աստարա նոր երկաթգծի շինարարությունը՝ շրջանցելով Հայաստանը:

Ի պատասխան Սերգեյ Լավրովը հայտարարել էր, որ տարածաշրջանային տրանսպորտային նախագծերն իրագործելիս «Ռուսաստանն առավելագույնս հաշվի է առնելու Հայաստանի շահերը եւ չի ձեռնարկելու այնպիսի քայլեր, որոնք կվնասեն դրանց»: Ռուսաստանի ԱԳ նախարարը նաեւ նշել էր, որ Հայաստանի վարչապետի մտահոգության մասին կհայտնի ՌԴ տրանսպորտի նախարար Իգոր Լեւիտինին եւ «Ռուսաստանյան երկաթուղիներ» ԲԲԸ-ի նախագահ Գենադի Ֆադեեւին:

Հայաստանյան տրավերտինը միջազգային շուկան գրավելու ճանապարհին

Ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառումը եւ բարձր որակավորում ունեցող աշխատուժի առկայությունը հնարավորություն են տալիս Հայաստանում արտադրել միջազգային ամենաբարձր չափանիշներին համապատասխանող երեսպատման սալիկներ, որոնք այսօր մեծ պահանջարկ ունեն Մ. Նահանգներում, Եվրոպայում, ԱՊՀ երկրներում: Սա շնորհիվ «Մույշի գրուպ» կոնցեռնի, որի կազմում գործող «Մույշի գրուպ սթոուն» ընկերությունն ամեն ամիս 20-25 հազար քմ տրավերտին է արդյունահանում:

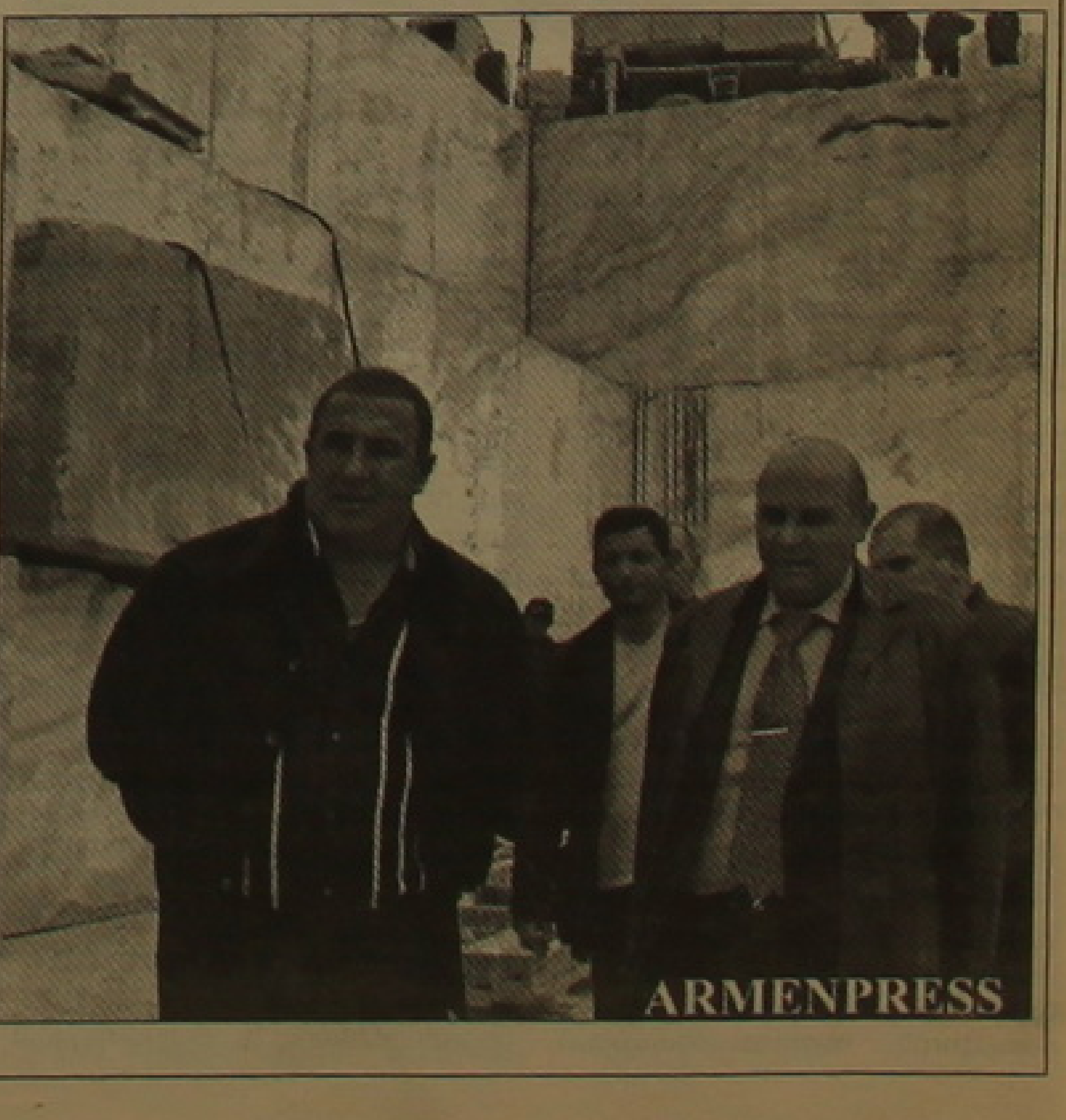

ARMENPRESS

Արարատի մարզում գտնվող 90 հա մակերես ունեցող քարհանքից տրավերտինե բլոկներն արդյունահանվում եւ մշակվում են լեռնային աշխատանքների գերժամանակակից տեխնոլոգիաներով, այնուհետեւ Աբովյան քաղաքում գտնվող գործարանում վերջնական մշակում անցնելուց հետո սպառվում են հայաստանյան եւ միջազգային շուկաներում:

Տես էջ 3

Ովքե՞ր են մսխում տեսական միջոցները

Դեսքյուջե է վերադարձվել 79 մլն 559 հազար դոլար

Անցած տարվա մայիսին ԱԺ վերահսկիչ պալատի նախագահի հաշվետվությունն ուղարկվեց ՀՀ գլխավոր դատախազություն: Առաջին անգամ է, որ խորհրդարանի վերահսկիչ պալատի հաշվետվությունն ուղարկվել է դատախազություն եւ առաջին անգամ բարձրաստիճան պաշտոնյաները զգուշացվում կամ պատժվում են ԱԺ վերահսկիչ պալատի հաշվետվության հիման վրա: Երեկ ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը ներկայացրեց գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանի ստորագրությամբ պաշտոնական տեղեկատվություն, որը վերաբերում է տարբեր կարգի ու տարբեր ծավալների չարաշահումներին 19 տարբեր ոլորտներում՝ վարկային ծրագրեր, ընդերքի շահագործում, հարկային, մաքսային, տեղական ինքնակառավարում եւ այլն:

Դատախազության կողմից նախազգուշացվել է 63 պաշտոնատար անձ, վարչական պատասխանատվության է ենթարկվել 7 անձ, հարուցվել է 7 քրեական գործ: Իրավախախտումներն արձանագրվել են տրանսպորտի եւ կապի նախարարությունում (3 պաշտոնատար անձ), բնապահպանության նախարարությունում (13 պաշտոնատար անձ), ՀՀ կառավարությանն առընթեր Ջրային կոմիտե (4 պաշտոնատար անձ), սոցապհիմնադրամ (3 պաշտոնատար անձ):

Դատախազությունն իրավախախտումները վերացնելու 35 միջնորդագրեր է ուղարկել 5 նախարարների, 22 համայնքապետների, ՀՀ ԳԱԱ նախագահին: Քրեական գործ է հարուցվել «Ագրինեֆս» ՓԲԸ գործադիր տնօրենի, «Անեւսի» ՍՊԸ տնօրենի նկատմամբ առանձնապես խոշոր չափերով վատնումների ու խարդախության համար: Մեղադրական դատավճիռ է կայացվել «Այրումի լեռնագործ» ԲԲԸ տնօրենի նկատմամբ:

Քլորը կերել են

Չարաշահումները երբեմն ուղղակի առնչվում են բնակչության առողջապահական անվտանգության խնդիրներին: Կառավարության կողմից Ջրշինտեխկոմին հեղուկ քլորի գնման համար հատկացված 128 մլն դրամը ծախսվել է անհայտ նպատակներով, բայց քլոր հասցեատեղ չի գնվել: Այս գումարը եւս ենթակա է բռնագանձման ու վերադարձի բյուջե: Ստուգումներով ջրային համակարգում շուրջ 205 մլն դրամի անարդյունավետ ծախս է հայտնաբերվել:

Բոլոր վարկերը՝ Արմավիրին

Ակնհայտ «կողմնապահություն» է դրսեւորվել մարզերին գյուղացիական վարկեր տրամադրելիս: Արմավիրի մարզը կլանել է դրանց 35,6 տոկոսը, մինչդեռ սոցիալական շատ ավելի խոր խնդիրներ ունեցող Վայոց ձորին բաժին է հասել ընդամենը 0,4 տոկոսը, Շիրակին՝ 1,8 տոկոսը, Տավուշի մարզին՝ 2,3 տոկոսը:

Ծրագրի «Վարկավորում» բաղադրիչով բանկերին է տրամադրվել 7,5 մլն ԱՄՆ դոլար:

Վարկային ռեսուրսների ակնհայտ կամայական բաժանումից բացի անթույլատրելի շեղումներ են արձանագրվել վարկային ծրագրերի իրականացման ժամանակացույցներում, որի պատճառով կառավարությունը ստիպված է եղել վարկատուներին պատժավճարներ տալ 646,5 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով:

PHOTOLURE

Կերել են նաեւ տուբերկուլյոզով հիվանդների փողը

5 բուժհիմնարկներում կատարված ուսումնասիրությունները պարզել են, որ այդ հիմնարկները լիարժեք չեն իրագրել տուբերկուլյոզ հիվանդությանը հաւցեագրված պետպատվերային հատկացումները:

Աղքատության ծնած այս ամենատարածված ախտով հիվանդների թիվը, ըստ վիճակագրության, վերջին 10 տարում աճել է 2,5 անգամ: Հաշվի չնստելով այս տագնապալի ցուցանիշի հետ, օտարվել է նաեւ Դիլիջանի հակատուբերկուլյոզային առողջարանը: Վաճառելուց հետո այն չի աշխատում: Նույնկերպ են վարվել նաեւ Դիլիջանի մանկական հիվանդանոցի հետ:

Տուբերկուլյոզով հիվանդներին հատկացված միջոցների 73,9 տոկոսն օգտագործվել է աշխատավարձերի եւ տնտեսական ծախսերի համար: Նախատեսվածից 22 տոկոսով պակաս են կատարվել դեղորայքի, բժշկական պարագաների, լաբորատոր ախտորոշիչ ծախսերը:

ԱԺ վերահսկիչ պալատի ուսումնասիրությունները դեռ ընթացքի մեջ են, դեռ լիովին պարզաբանված չեն հողահատկացումների ժամանակ խաղաղապետարանի իրականացրած խախտումները, որոնց շաբաթներ առաջ մանրամասն անդրադարձավ ԱԺ վերահսկիչ պալատի նախագահ Գագիկ Ոսկանյանը: -

ԱԺ նախագահը հավաստեց, որ շուտով կներկայացվի նաեւ հաշվետվություն մասնավորեցված ընկերություններում ներդրումների կատարման ընթացքի եւ մեխանիզմի մասին, որոնք եւս աղաղակող փաստեր են բովանդակում:

«Նշված թերությունները վերաբերում են կոալիցիոն կառավարություն կազմած բոլոր 3 կուսակցությունների ներկայացուցիչներին: Բայց մենք չենք պատրում բրեժնեւյան ժամանակներում, եթե թերություններ կան, ապա տվյալ անձինք պետք է ենթարկվեն պատասխանատվության: Փաստի մասին է խոսքը... Ես հասկանում եմ, որ այս հրապարակումները ոչ բոլորի սրտով են լինելու, հիմա կսկսեն տարբեր կարգի քաղաքական գնահատականներ տալ, բայց մի անգամ արդեն հայտարարել եմ, որ խնդիրներ ձեռք բերել եմ», վերջում եզրափակեց Արթուր Բաղդասարյանը:

2004 թվականի տարեկան հաշվետվությունը նախատեսվում է քննարկել ԱԺ վաղվա նիստում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Դալմայի այգիների նախկին վարձակալները դիմել են քաղաքապետարան՝ արտոնված երթի թույլտվություն ստանալու

Իր տարեկան հաշվետվությունը ներկայացնելիս ՀՀ օմբուդսմեն Լարիսա Ալավերդյանը կոչ արեց հրապարակայնացնել ատորինի անունով Դալմայի այգիների 27 ազատամարտիկ ու հաշմանդամ ընտանիքների հողերին տեր դարձած Էդիկ Սիմոնյանի անունը: Հայաստանի գլխավոր իրավապաշտպանի միջամտությունն անգամ չի օգնում վերականգնել մարդկանց հանիրավի ոտնահարված շահերը: Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը եւս կոշտ որակումներ է արել տեղի ունեցածի մասին եւ խոստացել, որ ազատամարտիկների խնդիրը հօգուտ նրանց է լուծվելու: Սակայն հեռախոսազանգերով եւ ուղղակի այցերով շարունակում են հաշվեհարդարի սպառնալիքներ տեղալ հողօգտագործողների վրա: Ավելին, վիճարկվող հողերի նոր տերը հայց է ներկայացրել առաջին կարգի հաշմանդամ Սամվել Մարկոսյանի դեմ, եւ գալիք ուրբաթ դատարանում կայանալու է հայցի քննությունը:

Հուսահատության դուռը հասած մարդիկ բողոքի ակցիաներ են կազմակերպում մերթ քաղաքապետարանի, մերթ կառավարության ու նախագահական նստավայրի մոտ:

Նախկին վարձակալներն օրերս դիմել են քաղաքապետարան՝ արտոնված երթի թույլտվություն ստանալու:

Հիշեցնենք, որ Դալմայի այգիներում գյուղատնտեսության համար խիստ արժեքավոր հողատարածքներ են, երկրագործության ոսկի ֆոնդի հողատեսքեր: Այստեղ դեռ պահպանվում է խաղողի տեղացի տեսակների ժառանգական գենոֆոնդը, այս տարածում են Կարմիր գրքում գրանցված կենդանիների շատ տեսակներ:

Ուրարտական ժամանակներից դեռ պահպանվում են 3000 տարեկան Դալմոյի եւ Էջմիածնի ջրատարները: Բնապահպանական ու ազգագրական հազվագյուտ արժեքներով այս այգիները կարելի է ուղղակի բաց թանգարանի վերածել, այլ ոչ թե դարձնել կառուցապատումների զոհ, ինչպես օղակածեւ զբոսայգին:

Կ.Դ.

Վարչական վարույթի օրենքի վերաբերյալ հարց ու պատասխան տեսական ապարատի համար

Այս տարվա հունվարի 1-ից ուժի մեջ է մտել վարչարարության հիմունքների եւ վարչական վարույթի օրենքը: Երեկ լրատվամիջոցների եւ տեսական հաստատությունների ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը կարեւորեց նշված օրենքի վերաբերյալ հարցեր եւ պատասխաններ պարունակող գրքի հրատարակումը: Ըստ Դավիթ Հարությունյանի, վարչարարական հիմունքների եւ վարչական վարույթի օրենքը կանոնակարգում է հարաբերությունները մի կողմից իշխանության, մյուս կողմից՝ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց միջեւ:

Արդարադատության նախարարը հիշեցրեց, որ խորհրդային տարիներին այդ հարաբերություններն օրենքի մակարդակով կարգավորված չէին, եւ նման օրենքը լրջագույն փորձ է նաեւ այնպիսի խնդրի առնչությամբ, ինչպիսին կոռուպցիայի դեմ պայքարն է: Ըստ պրն Հարությունյանի, «Կոռուպցիայի աղբյուրներից մեկն այն է, որ օրենսդրական դաշտում առկա են այնպիսի դրույթներ, որոնք թույլ են տալիս տեսական ծառայողին յուրաքանչյուր դեպքում, իր կարծիքով, ընդունել այս կամ այն որոշումը»:

Թեեւ, նախարարի խոսքերով, վճռորոշ օրենքն ընդունվել է, սակայն անհրաժեշտություն է առաջացել հանրամատչելի ներկայացնել հասարակությանը: Այդ կապակցությամբ Գերմանական տեխնիկական համագործակցության ընկերության իրավական համակարգի ամրապնդման խորհրդատվության ծրագրի օժանդակությամբ տպագրվել է օրենքի վերաբերյալ հարցեր, պատասխաններ պարունակող գիրք, որտեղ մոտ 150 հարցերի պատասխաններ տվել են օրենքի նախագծի նախապատրաստման աշխատանքային խմբի անդամները: Ի դեպ, նույն աշխատանքային խումբը, Դավիթ Հարությունյանի ներկայացմամբ, ներկայացնելու է նաեւ մեկնաբանություններ, ինչպես նաեւ օրենքի իրական գործունեության բացատրություններ:

Թեեւ նոր օրենքն ուժի մեջ է հունվարից, օրենքը պարզաբանող հրատարակությունը միայն 4 ամիս անց կբաժանվի տեսական հաստատություններին այն նպատակով, որ տեսական ծառայողները վարչարարություն իրականացնելիս հաշվի կառնեն քաղաքացու կամ իրավաբանական անձի իրավունքները: Իսկ թե երբ այս նպատակը կդառնա իրականություն, դժվար է ասել:

Ա. Հ.

Մամուլի ազատությունը սահմանափակողները խար լռություն են պահպանում

1-ին էջից

Մամուլի ազատության համաշխարհային օրն այս տարի նշվում է «Զանգվածային լրատվամիջոցներն ու արդյունավետ կառավարումը» կարգախոսով: Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանի համոզմամբ, այդ կարգախոսի հիմնական իմաստը մամուլի օգնությամբ երկրի համար բոլոր կարեւոր խնդիրների քննարկմանը հասարակությանը մասնակից դարձնելն է, ինչը հնարավոր է միայն ազատ եւ անկախ լրատվամիջոցների առկայությամբ եւ հասարակության բոլոր շերտերին լավագույնս իրազեկելու նրանց պատրաստվածությամբ: «Ցավոք, մենք այսօր չունենք ազատ եւ անկախ հեռուստաընկերություններ, ինչը թույլ չի տալիս օգտագործել հեռուստատեսության որպես հզոր լրատվամիջոցի հնարավորությունները: Ա1+-ի պահանջը մենք զգում ենք ամեն քայլափոխի, հատկապես այնպիսի կարեւորագույն խնդիրների քննարկման ժամանակ, ինչպիսին են սահմանադրական ու ընտրական օրենսգրքի բարեփոխումները, հաջորդ ընտրությունները եւ այլն», ասաց նա: Նրա կանխատեսմամբ, եթե ներկայիս վիճակն անփոփոխ մնա, 2008 թվականի ընտրությունների միջազգային գնահատականները կլինեն այնպիսին, որ Հայաստանին դուրս կթողնեն զարգացման եւ աջակցության տարբեր ծրագրերից՝ մեծապես հարվածելով երկրի առաջընթացին:

Մամուլի ազատության օրվան էր նվիրված նաեւ ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակում երեկ տեղի ունեցած «Մամուլ եւ ժողովրդական կառավարում» թեմայով քննարկումը, որի ընթացքում ելույթ ունեցան ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող Լիզ Գրանդեն, ներկայացուցիչ Վալերի Տկաչուկը, **«Ազգ»** օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը, Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանը: Նրանք անդրադարձան ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի զեկույցին, խոսեցին զանգվածային լրատվամիջոցների եւ հանդուրժողականության, մարդու իրավունքների եւ տեղեկատվության մատչելիության եւ այլ հարցերի մասին, հրապարակեցին լրագրողների պաշտպանության միջազգային հանձնաժողովի տվյալները, համաձայն որոնց 2004 թվականին սպանվել է 56 լրագրող, ձերբակալվել 124-ը, իսկ 19-ը համարվում է անհայտ կորած:

Ուսանողները նշեցին մամուլի ազատության օրը

Երեկ Երեւանի պետական համալսարանի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ուսանողները նշում էին մամուլի ազատության միջազգային օրը: Միջոցառման ընթացքում ուսանողներն իրենց ավագ գործընկերների հետ ներկայացնում էին մամուլի ազատության վերաբերյալ իրենց կարծիքները: Ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանը տեսակետ հայտնեց, թե առանց խոսքի ազատության դժվար է պատկերացնել ժուռնալիստիկայի ապագան:

Միջոցառման ընթացքում տեղի ունեցան մամուլի ազատության միջազգային օրվա կապակցությամբ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի եւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մոսկովյան գրասենյակի հայտարարած ուսանողական լավագույն էսսեների մրցույթի եւ ֆակուլտետի «Ժուռնալիստ» թերթի լավագույն նյութերի մրցանակաբաշխությունները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Երեւանը Բաքվին հիշեցնում է. «Հայկական Շուշին ադրբեջանական օկուպացիայից ազատագրվել է մայիսի 9-ին»

Տասը տարի առաջ այս օրերին Հեյդար Ալիեւը ճոխ ճաշկերույթների էր մասնակցում Լոնդոնում, Մոսկվայում

Ադրբեջանի նախագահը հրաժարվել է մասնակցել մայիսի 8-ին Մոսկվայում կայանալիք ԱՊՀ երկրների ղեկավարների գագաթաժողովին: Հարեւան հանրապետության նախագահի մամլո ծառայությունն Իլհամ Ալիեւի որոշումը պայմանավորել է այն բանով, որ այդ օրը Հայաստանի նախագահը եւս ներկա կլինի գագաթաժողովին: Ալիեւը Մոսկվա կմեկնի մայիսի 9-ին՝ շուրջ չորս տասնյակ պետությունների ղեկավարների հետ մասնակցելու ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 60-ամյակի տոնակատարություններին:

«Հայկական օկուպացիոն ուժերի բուն ադրբեջանական հողի՝ Շուշի քաղաքի գրավման օրը, որն արյունոտ տառերով է գրվել մեր ժողովրդի պատմական հիշողության մեջ, Ադրբեջանի նախագահը հնարավոր չի համարում մասնակցել միջոցառմանը, որին ներկա է գտնվելու ագրեսոր պետության՝ Հայաստանի նախագահը», նշվում է նախագահ Ալիեւի մամլո ծառայության հաղորդագրությունում:

Երեկ Հայաստանի նախագահի մամլո գրասենյակը պատասխան հաղորդագրություն է տարածել, որում ասվում է. «Նախօրեին Ադրբեջանի նախագահի մամլո գրասենյակը տարածել է հաղորդագրություն, համաձայն որի Իլհամ Ալիեւը չի մասնակցելու ԱՊՀ երկրների ղեկավարների Մոսկվայում կայանալիք հանդիպմանը, քանի որ դա նախատեսված է մայիսի 8-ին, ինչպես նշված է հաղորդագրությունում՝ «հինավուրց ադրբեջանական հողը՝ Շուշի քաղաքը հայկական օկուպացիոն ուժերի բռնագրավելու օրը»:

Ռոբերտ Քոչարյանի մամլո գրասենյակից Բաքվին հիշեցրել են, որ «հայկական Շուշի քաղաքն ազատագրվել է ադրբեջանական օկուպացիայից մայիսի 9-ին եւ հենց այդ օրն է ամեն տարի նշվում Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետություններում»:

Ադրբեջանական պետական «Ազերթաջ» գործակալությունը հաղորդում է, որ Իլհամ Ալիեւը մայիսի 2-ին հեռախոսազրույց է ունեցել Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ՝ տեղեկացնելով ԱՊՀ գագաթաժողովին չմասնակցելու իր որոշման մասին:

Ալիեւի այս քայլն ակնհայտորեն քարոզչական, ամբոխահաճ, հակահայկական նպատակներ է հետապնդում: Ենթադրվում է, որ Ադրբեջանի նախագահը փորձում է ԱՊՀ գագաթաժողովին չմասնակցելով հիշեցնել «ադրբեջանական հինավուրց Շուշի քաղաքի զավթման» մասին, մյուս կողմից՝ ադրբեջանական հասարակությանն ազդանշաններ է տալիս, որ այդ ողբերգական օրը չի կարող չլինել իր ժողովրդի հետ: Անշուշտ, չի բացառվում, որ ԱՊՀ գագաթաժողովին մասնակցելուց հրաժարվելով Ալիեւն այլ նպատակներ է հետապնդում:

Ուշագրավ է, որ նրա հայրը՝ հանգուցյալ Հեյդար Ալիեւը, չէր հրաժարվել 1995 թ. մայիսի 6-9-ը մասնակցել ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 50-ամյակի տոնակատարություններին: Մայիսի 6-ին հայր Ալիեւը 56 երկրների ղեկավարների, այդ թվում՝ Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ մասնակցեց Լոնդոնում տված ճաշկերույթին: Նույն թվականի մայիսի 8-ին Հեյդար Ալիեւը Մոսկվայում կրկին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ներկայությամբ մասնակցեց 50-ամյակի տոնակատարություններին:

Վերադառնալով Շուշիին, հիշեցնենք, որ ԼՂ ինքնապաշտպանական ստորաբաժանումները 1992 թ. գարնանը ձեռնամուխ եղան քաղաքի ազատագրմանը նաեւ այն պատճառով, որ օգտագործելով Շուշիի աշխարհագրական բարենպաստ դիրքը, ադրբեջանական զինուժն անդադար հրետակոծում էր մայրաքաղաք Ստեփանակերտը: Շուշիից արձակված արկերը մասամբ ավերեցին Ստեփանակերտը՝ պատճառ դառնալով հարյուրավոր խաղաղ հայ բնակիչների սպանությանը: Չազատագրվեր Շուշին, դժվար թե հայկական ուժերը կարողանային բացել Լաչինի մարդասիրական միջանցքը եւ արցախահայությանը փրկել ֆիզիկական բնաջնջումից:

Եթե 1910-ական թթ. Անդրկովկասում մեծությամբ հինգերորդ քաղաքի՝ Շուշիի շուրջ 40 հազար բնակչության ավելի քան 2/3-ը հայեր էին, ապա 1990 թ. քաղաքում մնացել էին միայն 2 հազարը, որոնք բռնի դուրս քշվեցին իրենց տներից: Սակայն 1920 թ. մարտի 23-ն է համարվում հայկական Շուշիի ամենաողբերգական էջը. թուրք-ադրբեջանական հրոսակներն այդ օրը սրի քաշեցին մի քանի հազար հայերի:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՌԵՊԼԻԿ

Գերշահույթներ ստացողները սկսում են խղճմտա՞նք զգալ

Այսխա՞ն ուշ...

Դոլար-դրամ հարաբերակցության մասին խոսակցություններն ու հրապարակումները այնքան շատ են եղել, որ այդ թեմային կրկին անդրադառնալու համար հիմնավոր պատճառներ են պետք, հատկապես որ տարատեսակ մեղադրանքներն անգամ մնում են անպատասխան: Պետական համապատասխան այրերը նախընտրում են խճողված տնտեսագիտական կամ էլ ընդհանրապես այլաբանական բացատրություններ տալու տարբերակը՝ ամենայն անտարբերությամբ վերաբերվելով իրականությանն ու անտեղյակ բնակչության կրած վնասներին:

Անպատասխանատվությունն ու ամենաթողությունը հասել է այնտեղ, որ մարդիկ ամենայն հանդարտությամբ փաստում են գերշահույթներ ստանալու հանգամանքը, չմոռանալով նշել նաեւ պետական բյուջեի վնասները:

Օրերս ԱԺ պատգամավոր Գուրգեն Արսենյանի արած հայտարարությունը, թե ինքը գերշահույթ է ստանում ծխախոտի ներկրումից, սակայն դա իրեն չի գոհացնում, քանի որ տուժում է պետական բյուջեն, եզակի օրինակ է գերշահույթներ ստանալու մասին հաջաբար բարձրաձայնելու, բայց ոչ նման շահույթներ ունենալու առումով: Ստացվում է, որ պատգամավորի «խիղճն ու քաղաքացիական պարտքն» իրեն հանգիստ չեն տալիս, քանի որ ծխախոտ ներկրող գործարար Գուրգեն Արսենյանը մտածում եւ անհանգստանում է նաեւ դրամի արժեւորման հետեւանքով «արժեքազրկվող» պետբյուջեի մասին:

Հետաքրքրական է, թե ինչու է ներկայումս հարմար խոսել գերշահույթներից, արդյոք գերշահույթներ Հայաստանում նո՞ր են միայն սկսել ստանալ, թե նման շահութաբերությամբ աշխատում են վաղուց: Բացի այդ, մի՞թե հայաստանյան իրականության մեջ ամեն ինչ չի ծառայեցվում հենց գերշահույթներ, այլ ոչ թե սովորական շահույթ ստանալուն: Իսկ գուցե կարելի՞ է գներ իջեցնել կամ գերշահույթներից արված համապատասխան «մասհանումներով լցնել» պետական բյուջեի դրամ-դոլար հարաբերակցության պատճառով առաջացած նոր «ծակոտիները»:

Եվ ի վերջո, ինչո՞ւ է գերշահույթների մասին նույն Գուրգեն Արսենյանը խոսում այսօր, եթե մինչեւ օրս չի բացատրվել, թե ինչպես ստացվեց, որ մի քանի ամսում ծնված ու «զարգացած» Միավորված աշխատանքային կուսակցությունը միանգամից հայտնվեց երկրի խորհրդարանում:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Քոչարյան-Էրդողան հանդիպումը միանգամայն հավանական է

1-ին էջից

Ակնհայտ է, որ որոնումները վերաբերում են թուրքական կողմին: Խմբագրում «Ռադիկալն» անուղղակիորեն արձանագրելով այս փաստը, որոնումների հիմքում է դնում նամակների փոխանակման արդյունքում ձեւավորված բարենպաստ մթնոլորտը, ապա եւ նշում, որ օգտվելով այս մթնոլորտից առաջընթաց մեկ քայլ եւս կատարելու ցանկություն դրսեւորող Անկարան հետամուտ է գտնել երկու երկրների ղեկավարների առաջիկա հանդիպմանը նպաստող բանաձեւը:

«Ռադիկալը» հիշեցնելով մայիսի 9-ին Մոսկվայում ֆաշիզմի դեմ տարած հաղթանակի 60-ամյա տոնակատարություններին ՀՀ նախագահի հետ Թուրքիայի վարչապետի մասնակցությունը, այնուամենայնիվ, ընդգծում է, որ նրանց համար որպես հանդիպման վայր Անկարան որոշեց նախընտրել Վարշավան: Ըստ «Ռադիկալի», շարունակվում են հանդիպումն ապահովելու Անկարայի դիվանագիտական ջանքերը: Ակամա հարց է ծագում՝ ո՞ւմ հետ: Թեեւ «Ռադիկալը» լռում է, բայց եւ այնպես պատասխանն ակնհայտ է՝ հայկական կողմի հետ: Չի բացառվում, որ Վարշավայում գագաթաժողովի շրջանակներում ՀՀ նախագահը հանդիպի նաեւ Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի հետ:

Քոչարյան-Էրդողան առաջիկա հանդիպման մասին «Ռադիկալի» ենթադրությունը, մայիսի 1-ի համարում վկայակոչելով Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլին, անուղղակիորեն հաստատել էր «Վաթան» թերթը: Ի դեպ, այս թերթի թղթակիցները ներկա էին Մեծ եղեռնի 90-րդ տարելիցին նվիրված միջազգային համաժողովին: Նրանք Երեւանից վերադառնալիս Ստամբուլում լուսաբանել են «Իրաքի հարեւանների գագաթաժողովը», որտեղ եւ հանդիպել են Գյուլին:

Թուրքիայի արտգործնախարարն ի պատասխան թղթակիցների «ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը «Վաթանի» միջոցով հայ-թուրքական սահմանի բացման եւ երկու երկրների միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման ուղերձ հղեց Ձեզ» խոսքերի ասել է. «Գիտեմ: Ձեր թղթակցությունները (Երեւանից) տող առ տող կարդացել եմ: Շատ հավանեցի: Ձեր գրած ամեն ինչից տեղյակ եմ: Հայաստանի հարցում լավատեսական եմ տրամադրված, իսկ մոտեցումս դրական է: Ինչ-որ բաներ լինելու են: Մի քիչ համբերեք: Վերջին օրերին դրական զարգացումներ են կատարվում: Մենք նամակ ենք գրել, որին Քոչարյանը նամակով պատասխանել է: Հիմա պետք է մի քիչ համբերել: Եվ մենք, եւ նրանք անելիքներ ունենք»:

«Վաթանի» թղթակիցները Գյուլին հարցրել են, թե ո՞ր անելիքի մասին է խոսքը: Նա պատասխանել է. «Նրանք այդ մասին գիտեն»: Իսկ այն հարցին, թե «Թուրքիան պաշտոնապես ե՞րբ է պատասխանելու Քոչարյանի նամակին», Գյուլը ժպտալով պատասխանել է. «Նամակի հարցը մի քիչ խճճված է»:

Վերջին օրերին թուրքական մամուլն անընդհատ արտահայտվում է հայ-թուրքական հարաբերությունների համար ստեղծված բարենպաստ մթնոլորտի մասին: Այդ մթնոլորտը մեծապես պայմանավորվում է Թուրքիայի վարչապետ Էրդողանի նամակին ՀՀ նախագահ Քոչարյանի պատասխան նամակով: «Ազգը», նկատի ունենալով նամակների փոխանակման հարցը, նշել էր, որ երկու երկրների դիվանագիտական հարաբերությունների բացակայության պայմաններում միջպետական շփում պետք է համարել վերոհիշյալ փոխանակումը: Եթե Վարշավայում իրողություն դառնա Քոչարյան-Էրդողան հանդիպումը, ապա Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ նամակների փոխանակման միջոցով սկզբնավորված միջպետական շփումը կդառնա անմիջական, եւ միանգամայն կբարձրանա շփումների մինչ այդ առկա մակարդակը:

Ինչպես հայտնի է, Հայաստան-Թուրքիա շփումները վերջին տարիներին ընթանում էին արտգործնախարարների մակարդակով, այն էլ՝ Աբդուլլահ Գյուլի հետ Վարդան Օսկանյանը գլխավորապես հանդիպում էր միջազգային ֆորումներում:

Այս ամենը ողջունելի է դարձնում ՀՀ նախագահի հետ հանդիպելու Թուրքիայի վարչապետի ձգտումները: Միայն թե թուրքական կողմը չփորձի հանդիպման առիթը ծառայեցնել Հայոց ցեղասպանության հարցը միջազգային հանրության օրակարգից դուրս բերելու սեփական նկրտումներին: Դա ոչ միայն կմթագնի հայ-թուրքական հարաբերություններում ստեղծված բարենպաստ մթնոլորտը, այլեւ բարելավման հետագա նախաձեռնությունների հարցում կողմերի հետ կկաշկանդի նաեւ այդ ուղղությամբ ջանքեր գործադրող միջազգային ուժերին:

Հայաստանյան տրավերտինը միջազգային շուկան գրավելու ճանապարհին

1-ին էջից

«Մույշի գրուպ սթոուն» ընկերությունը ստեղծվել է 2002 թ.: Մինչ այժմ ներդրվել է 8 մլն դոլար, որից 3 միլիոնը՝ հանքի շահագործման համար: Իտալիայից հրավիրված մասնագետների դասընթացների շնորհիվ ընկերության աշխատակիցները ստացել են բարձր որակավորում: Սարքավորումները եւս ժամանակակից են՝ «Պեդրինի» ֆիրմայի բազմասկավառակային սղոցման հաստոցներ, երեսպատման սալիկների վերջնական մշակման հոսքագիծ, «Բենետի» ֆիրմայի ալմաստե-ճոպանային կտրման հաստոց, հիդրոդոմկրատներ եւ հորատման տեղակայանքներ: 2004 թ. հոկտեմբերին գործարանը համալրվել է եւս մեկ՝ իտալական «Գուգլիելմի» ընկերության կիսող հաստոցով, որի շնորհիվ գործարանի արտադրողականությունն աճել է 80 տոկոսով: Ձեռք են բերվել նաեւ քարի հանքավայրի բաց մշակման համար նախատեսված նոր լեռնատրանսպորտային միջոցներ, ինչպես նաեւ, մասնավորապես, 20 տ. կշռող բլոկների բարձման շերեփը արագ փոխելու հարմարանք: Այս ամենը թույլ է տալիս վստահաբար ասել, որ հայաստանյան տրավերտինը մշակվում է միջազգային չափանիշներով եւ կգոհացնի նույնիսկ ամենախստապահանջ գնորդին:

Նախորդ տարիներին «Մույշի գրուպ սթոունի» արտադրանքը հիմնականում արտահանվում էր Մ. Նահանգներ եւ Կանադա, 2005-ին՝ նաեւ Գերմանիա, Ռուսաստան եւ ԱՊՀ երկրներ: «Մույշի գրուպ» կոնցեռնի հիմնադիր նախագահ Գագիկ Ծառուկյանը վստահ է, որ հայաստանյան տրավերտինը միջազգային շուկայում սպառման լայն հեռանկարներ ունի, առավել եւս որ միջազգային շուկա այս քարը մատակարարող Թուրքիայի եւ Իտալիայի պաշարները սպառվում են:

Հայտնի է, որ «Մույշի գրուպի» գործունեությունը բազմակողմանի է եւ ընդգրկում է տնտեսության տարբեր ոլորտներ: Երեւանի Արարատ կոնյակի-օղու-գինու կոմբինատի սեփականատերը խաղողագործներին հայտնում է, որ այս տարի մթերելու են շուրջ 15-20 հազար տոննա խաղող: Գագիկ Ծառուկյանը համագործակցել ցանկացող խաղողագործներին հայտնում է գումարով եւ պարարտանյութով

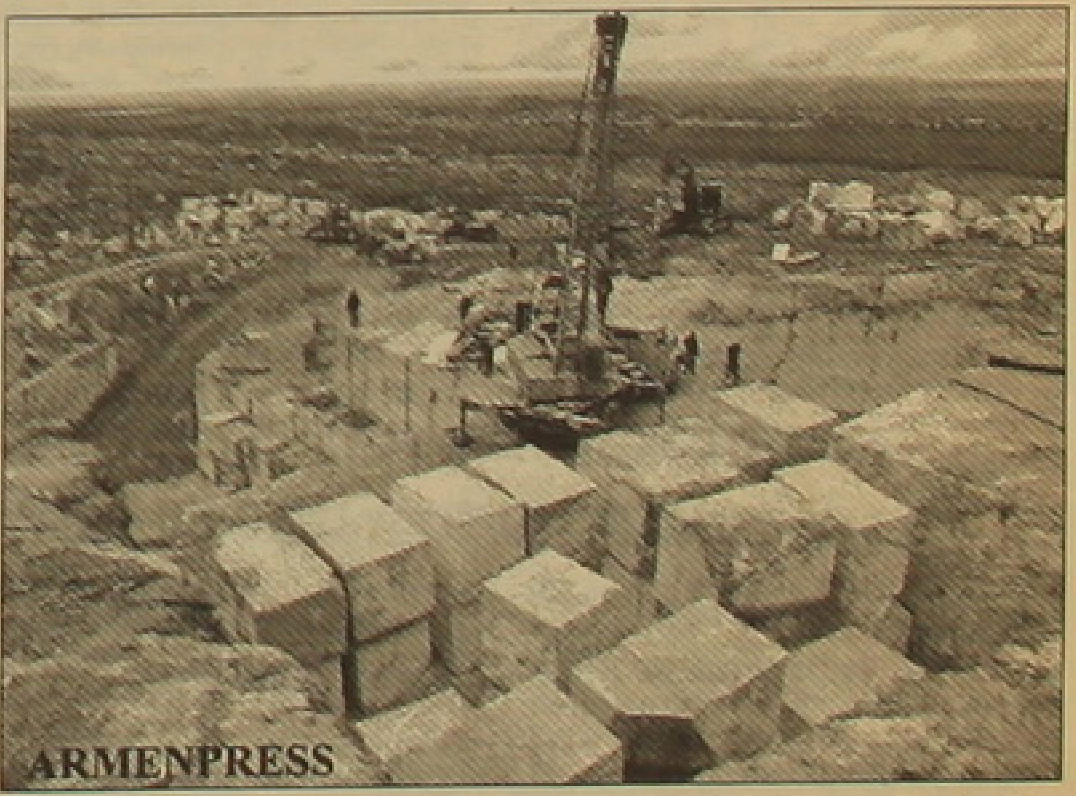

նրանց օգնելու պատրաստակամության մասին: Մթերման գները մնալու են նույնը:

«Մույշի գրուպն» ընդգրկել է գյուղատնտեսության մեկ այլ ճյուղ եւս՝ կարտոֆիլագործությունը, որն, ի դեպ, իրեն արդարացրել է: Բավական է միայն նշել, որ ներկրված 1 կգ սերմացուից ստացվել է մինչեւ 35 կգ բերք: Սակայն, քանի որ Սեւանի, Մարտունու, Վարդենիսի բնակիչներն զբաղվում են կարտոֆիլագործությամբ, Գագիկ Ծառուկյանը հրաժարվում է այս բիզնեսից, որպեսզի գյուղացիները առանց որեւէ մրցակցության հնարավորություն ունենան իրենց հոգսերը հոգալու: Կարտոֆիլի ցանքատարածություններն այսուհետեւ կփոխարինվեն ցորենով ու գարիով:

Մ. Հ.

Վրաստանի պատրիարքը հայկական եկեղեցիները զավթելու նոր արդարացում է գտել. ապրիլի 29-ին իր նստավայրում ընդունելով ՀՀ ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանին Իլյա Երկրորդը պնդել է, որ Թբիլիսիի Նորաշենի Սբ. Աստվածածին եկեղեցին կառուցվել է վրացական եկեղեցու տեղում:

30 եկեղեցի, եւ 9 եկեղեցիների խնդիրը վիճաբանության առարկա է: Արթուր Բաղդասարյանը Իլյա Երկրորդի հետ հանդիպման ընթացքում անհրաժեշտ է համարել քննարկման նյութ դարձնել այդ 9 եկեղեցիների խնդիրը, որոնց վրացականացման վտանգն առկա է:

Իլյա Երկրորդի համատեղ հանձնաժողով ձեւավորելու առաջարկը

ներ են կառուցել ոչ միայն պատմական հայրենիքի տարածքում, այլեւ նրա սահմաններից դուրս: Դրանց մի մասը ժամանակի ընթացքում ավերել, խոնարհել կամ յուրացրել են այլազգիները: Այնպես որ կարելի էր հաշտվել Վրաստանի տարածքում եւս 9 հայկական եկեղեցիների օտարման իրողության հետ: Սակայն այստեղ խնդիրը ոչ թե այդ եկեղե-

Վտանգված է ոչ միայն կանգուն կամ խոնարհված մի քանի եկեղեցիների, այլեւ վիրահայության ապագան

Զավթված բոլոր եկեղեցինե՞րն են վրացականի տեղում

«Սա վիճելի հարց է: Հայերն ասում են, որ սա հայկական եկեղեցի է, վրացիներն ասում են՝ վրացական եկեղեցի է: Այդ պատճառով մենք առաջարկել ենք ապագայում ձեւավորել համատեղ հանձնաժողով, որն այդ հարցերը կքննարկի հանգիստ մթնոլորտում», ասել է համայն վրաց պատրիարքը:

Վերջին տարիներին, երբ վրաց ուղղափառ եկեղեցին մեկը մյուսի հետեւից «վերականաչնորհում» ու վրացական ծեսով օծում էր հայկական եկեղեցիները, եւ երբ օր-օրի տկարացող վիրահայությունը փորձում էր ընդդիմանալ, վրաց հոգեւորականները բացատրում էին. «Նախկինում այս եկեղեցին եղել է վրացական, հետո հայերը գնել են եւ վերածել հայկականի»:

Փաստորեն Իլյա Երկրորդը նոր արդարացում է գտել հայկական եկեղեցին յուրացնելու համար: Տեսականորեն, անշուշտ, չի կարելի բացառել, որ, օրինակ, 15-րդ դարում կառուցված Սբ. Նորաշենի տեղում ավելի վաղ ժամանակներում վրացական եկեղեցի է եղել: Ենթադրենք, որ իրոք Նորաշենի տեղում մի ժամանակ եղել է վրացական եկեղեցի: Հարց է ծագում՝ արդյոք այն բոլոր եկեղեցիների տեղում, որոնք վերջին տարիներին զավթվել են եւ վրացականացվել, նո՞ւյնպես եղել են վրացական եկեղեցիներ: Վրաց ուղղափառ եկեղեցին, որը վերջին տարիներին պատվել է միջնադարյան ֆանատիզմով, հաջողությամբ յուրացնում է նաեւ Թբիլիսիի եւ երկրի այլ վայրերում գտնվող ոչ միայն հայկական, այլեւ ուղղափառ հունական, ուղղափառ ռուսական եկեղեցիները: Հետեւապես սա գործընթաց է եւ չպետք է դիտել որպես զուտ հայկական եկեղեցիները յուրացնելու փաստ:

Նախկին տարիներին Վրաստանում յուրացվել է հայկական շուրջ

Ախալցխայի Սբ. Նշան հայկական եկեղեցին վրացիները յուրացնում են:

չի կարող լուծել այդ եկեղեցիների խնդիրը, քանի որ կարող է տարիներ շարունակ վերջնական արդյունքի չհասնել: Հայ պատմաբանները պնդելու են, որ այդ եկեղեցիները հայկական են, վրացի պատմաբանները՝ որ վրացական են: Հետեւաբար քաղաքական հարցերը պատմաբաններին թողնելը կարող է նշանակել հարցի կարգավորումից խուսափում:

Արտաքին տեսքից վրաց ուղղափառ եւ Հայ առաքելական եկեղեցիներն անմիջապես տարբերվում են, քանի որ վրացական եկեղեցին չի ունենում զանգակատուն: Այսօր էլ Թբիլիսիում եւ ամբողջ Վրաստանում կառուցվող նոր եկեղեցիները չունեն զանգակատուն: Ինչ վերաբերում է վրացական այն եկեղեցիներին, որոնք դա ունեն, նշանակում է, ժամանակին զավթվել են՝ կամ հայկական են, կամ հունական:

1700 տարիների ընթացքում հայերը տասնյակ հարյուրավոր եկեղեցիներն են, այլ վիրահայության ապագան ընդհանրապես:

Որտեղ էլ որ հաստատվում են հայերը, առաջինը եկեղեցի եւ դպրոց են կառուցում: «Վերածնունդ» ապրող Վրաստանում հայկական եկեղեցիների յուրացմանը կարող է հետեւել հայկական մշակութային մյուս կոթողների օտարումը՝ դպրոցներ, թատրոն եւ այլն: Երբ չկա հայկական եկեղեցի եւ դպրոց, բառի ընդգրկուն իմաստով չի կարող լինել նաեւ հայություն: Եվ եթե վրաց պետությունը շարունակի նման վիրավորական, կասկածելի եւ խտրական վերաբերմունքն իր իսկ քաղաքացի հայերի նկատմամբ, ապա վիրահայությունը ստիպված կլինի հեռանալ իր հայրենիքից կամ ձուլվել-վրացանալ, ինչը տեղի է ունեցել 1950-ական թթ.-ից եւ շարունակվում է մինչ օրս: Միգուցե վրացիները հենց դա՞ն են ձգտում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Վրացահայության կրթական խնդիրների լուծումը նաեւ Հայաստանից է կախված

Վրաստանի տարածքում գործող 150 հայկական դպրոցների 20.000 աշակերտներին հայոց լեզուն եւ գրականությունն ուսուցանվում է հայաստանյան դպրոցի լիարժեք ծրագրով: Մինչդեռ այդ առարկայի ուսուցիչների վերապատրաստումը ՀՀ-ում կատարվում է կիրակնօրյա դպրոցի մակարդակով: Հայ ժողովրդի պատմության դասավանդումը դուրս է մնում, քանի որ վրացական իշխանությունները դասագրքերում վիճելի կետեր են նկատում: Վրացահայ ուսուցիչներն առաջարկում են դասավանդումն սկսել տարածայնության արժանացող պատմական հատվածներից հրաժարվելու գնով եւ խնդրում կարեւորել հայ եւ վրաց մասնագետների համատեղ կազմելիք պատմության դասագիրքը:

Բացի ընդհանրապես դասագրքերի պակասից եւ ուսուցիչների պատշաճ մասնագիտական վերապատրաստման անհրաժեշտությունից, ի տարբերություն Ջավախքի դպրոցների, Թբիլիսիի 8 հայկական դպրոցներում, որտեղ սովորում է 900 աշակերտ, ուսուցման մակարդակի ընդհանուր բարձրացման կարիք կա: Թբիլիսիի հայերը մասամբ նաեւ տեղի հայկական դպրոցների ցածր մակարդակի պատճառով նախընտրում են ռուսական կրթություն ստանալ եւ այսօր Վրաստանի բուհերի ռուսական բաժանմունքի ուսանողների 90 տոկոսը հենց նրանք են: Նման իրավիճակում այս փաստը վրացահայության տագնապահարույց է համարում, քանի որ ռուսերեն լեզվամտածողությամբ լավագույն մասնագետն էլ Վրաստանում պահանջված չէ, ինչը ենթադրում է վրացահայության մեծ արտահոսք դեպի Ռուսաստան: Սա էլ իր հերթին արեւմտյան ուղին բռնած Վրաստանում անբարյացակամ վերաբերմունքի տեղիք է տալիս: Բուհական ընդունելության քննությունները այսուհետեւ Վրաստանում անցկացվելու են ազգային ծրագրի համաձայն, ինչը ներառում է քննությունները վրացերենով հանձնելու դրույթ: Դա էլ իր հերթին վտանգում է հայերենով բուհական ուսուցման հնարավորությունը, որը նախորդ 65 տարիներին առկա է եղել: Կրթության ոլորտի այս խնդիրներն առաջադրեցին հայ համայնքի ներկայացուցիչները ՀՀ ԱԺ նախագահի հետ ապրիլի 29-ին Թբիլիսիում կայացած հանդիպման ընթացքում ու խնդրեցին վրացահայության համար պետպատվերով սովորելու հնարավորություն ստեղծել ոչ միայն Երեւանի մանկավարժական համալսարանում, այլեւ մյուս բուհերում:

Ներկայացված խնդիրներն առավել կիսականեցվեն ու լուծման եղանակները կուրսակիացվեն մայիսին ՀՀ կրթության նախարարի Վրաստան կատարելիք այցի ընթացքում, ինչպես խոստացավ Արթուր Բաղդասարյանը:

Ն. Պ.

Ախալցխահայերին հուզում է մայրենին կորցնելու վտանգը

Ախալցխայի Հովհ. Թումանյանի անվան միջնակարգ դպրոցի տնօրեն **Լյուբա Մաթեւոսյանը** ցավով նշում է, որ տեղի հայերից շատ քչերն են ձգտում հաստատվել Հայաստանում, նրանք հիմնականում մեկնում են Ռուսաստան, իսկ վերջերս հոսք կա դեպի Իսպանիա. «Հայաստանն անուշադրության ու մոռացության է մատնել հայ մարդուն, փառավոր Ախալցխան, նրա համար գոյություն ունի միայն Ջավախքը: Զեւականորեն ասում են, թե Ախալցխան էլ է մտնում Ջավախքի մեջ, բայց մենք երբեք չենք զգացել Հայաստանի եւ սփյուռքի ուշադրությունը: Ամենաշատը գալիս են մեզանից տեղեկություններ հավաքելու, ուրիշ ոչինչ, դրանով ամեն ինչ վերջանում է: Եթե ժամանակին չլիներ մեր դպրոցի շրջանավարտ Բենիամին Թումասյանի օգնությունը, չգիտեմ, թե դպրոցն այսօր ի՞նչ վիճակում կլիներ», ասում է նա:

90-ականներից սկիզբ առած եւ այժմ էլ արտագաղթի հետեւանքով դպրոցի աշակերտների թիվը 1800-ից դարձել է 550: Այդ տարիներին հասկանալի պատճառներով դպրոցը պետական օգնություն չի ստացել, դպրոցը պահպանելու համար տնօրենը երկար ժամանակ փնտրել է հոգաբարձուներ, եւ երկար բանակցելուց հետո որպես դպրոցի խնամակալ պետականորեն հաստատվել է Երեւանի լամպերի գործարանի «Լույս» միավորման տնօրեն Բենիամին Թումասյանը, որն այդ դպրոցի 1941-42 թթ. շրջանավարտն է: 1987 թվականից սկսած նա մոտ 7-8 տարի ձեռքը հայրաբար դրել է դպրոցի վրա, փրկել փլուզումից, որից հետո այլ բարերարների օգնությամբ վերանորոգվել է, կահավորվել, բացվել համակարգչային դասարաններ: Դպրոցն այժմ ունի 8 համակարգիչ եւ համարվում է տարածաշրջանի առաջնակարգ դպրոցներից մեկը: «Վրաստանում չկա մի ատյան, որ մեր դպրոցի մասին չիմանա: Սկզբնական շրջանում զգում էինք վրացիների դիմադրությունը, բայց հետզհետե նրանք էլ ընդունեցին, որ մեր դպրոցը պարծանքի առարկա է: Ուսուցումն ամբողջությամբ հայերեն է, բայց մեծ ուշադրություն ենք հատկացնում վրացերենի ուսուցմանը, աշակերտները լեզվական արգելքներ չունեն:

Ներկա պահին մեզ մտահոգում է Վրաստանի խորհրդարանի ապրիլին ընդունած կրթության նոր օրենքը, որով նախատեսվում է ազգային փոքրամասնությունների մի քանի դպրոցներում փորձնականորեն Վրաստանի պատմություն եւ աշխարհագրություն դասավանդել վրացերենով: Եթե ամեն ինչ դրանով սահմանափակվի, առանձին վտանգ չեմ տեսնում, ընդհակառակը, դրանք կլինեն վրացերենին հրաշալի տիրապետելու գործնական դասեր, ինչը մեր շահերից է բխում, թույլ կտա լեզվին հրաշալի տիրապետել եւ ավելի արագ ինքնահաստատվել այս պետության մեջ: Բայց մեզ վախ ու անհանգստություն է պատճառում մայրենին կորցնելու վտանգը, որովհետեւ հայոց լեզուն կորցնել նշանակում է ազգային կերպարը կորցնել», նշում է Լյուբա Մաթեւոսյանը:

Վրաստանում այս տարվանից սկսվում են կրթական բարեփոխումները, այնպես որ այնտեղ եւս օտարմալացման ծրագիրը բազմաթիվ փոփոխություններ կբերի: Հովհ. Թումանյանի անվան դպրոցը վերջին տարիներին վերածվել է կրթական համալիրի՝ նախակրթարան, 7-ամյա երաժշտական դպրոց, մարզական խմբեր, կերպարվեստի եւ կիրառական արվեստի ստուդիա, երգչախումբ, ազգային պարային համույթ: Աշակերտները ժամը 17-ից շուտ տուն չեն գնում: Դպրոցն ունի թանգարան, որտեղ հավաքվում են ախալցխահայության պատմության գիրկն անցնող նյութեր: Մինչեւ դեկտեմբեր Լյուբա Մաթեւոսյանը կհրատարակի 2 գիրք. մեկը դպրոցի պատմության, մյուսը՝ նշանավոր ախալցխահայերի մասին:

Դպրոցի շրջանավարտներից շատերն ավարտել եւ այժմ էլ սովորում են 90-ականներից Ախալցխայում բացված Թբիլիսիի համալսարանի մասնաճյուղում, որովհետեւ սոցիալական ծանր վիճակը նրանց հնարավորություն չի տալիս բարձրագույն կրթություն ստանալ Հայաստանում, թեպետ վերջին մի քանի տարիներին ուսանողների հոսքը Երեւան անհամեմատ աշխուժացել է, ինչը գոհացնում է տնօրենին: Ախալցխայի հայերի Երեւանում հաստատվելը նա կորուստ չի համարում, ավելին՝ նշում է որպես ուրախալի փաստ:

Լյուբա Մաթեւոսյանը ծնվել է Վրաստանում, արմատներով էրզրումից է, Քաջազնունիների տոհմից: Նրա 2 դուստրերից մեկն այժմ ապրում է Մոսկվայում, մյուսը՝ Երեւանում:

«Մի ժամանակ Ախալցխան համարյա հայկական քաղաք էր: Մինչեւ 50-ական թվականները շրջանի բնակչության 60-70 տոկոսը հայեր էին, հիմա քաղաքում հազիվ 30 տոկոս են կազմում: Հայ պաշտոնյաներ գրեթե չեն մնացել, շրջապատը բավականին փոխվել է, առաջ շուրջբոլորը հայերեն էին խոսում, մեզ տանը էինք զգում, իսկ հիմա նորեկները շատացել են: Արտագաղթի եւ արտագնա աշխատանքի պատճառով քաղաքում հիմնականում մնացել են կանայք, ծերերն ու երեխաները:

Թվով քիչ, բայց լավ երիտասարդներ ունենք, որոնք վրացական բուհեր ավարտելուց հետո աշխատանք ունեն, ո՞վ գիտի, գուցե առաջիկայում պատկերը փոխվի», պատմում է նա:

Իսկ վրացիների վերաբերմունքը հայերի նկատմամբ փոխվե՞լ է: «Ախալցխայում հին սերնդի վրացիների մեծ մասն այլեւս չկա, նրանց հետ շփվելը բավականին հեշտ էր. չկար մի վրացի, որ հայերեն չիմանար, եւ չկար մի հայ, որ վրացերեն չիմանար: Բոլորի հայացքները նման էին, կարծես միատեսակ էին մտածում, իսկ հիմա ներթափանցում են օտար բարքեր ու դեմքեր: Իսկական Ախալցխայի կոլորիտը կորչում է: Դա միայն հայկական ցավ չէ, նաեւ վրացական խնդիր է, քանի որ բնիկ վրացիներն այստեղ արդեն իրենց լավ չեն զգում»:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՄԵՐ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԸ

«Միռոր սփեքթեյթրի» բացառիկը 90-ամյակի առթիվ

Միացյալ Նահանգներում անգլիալեզու առաջին հայկական շաբաթաթերթը՝ «Արմինյն միռոր սփեքթեյթրը», որից շատ հաճախ թարգմանաբար արտատպումներ ենք կատարում, Հայոց մեծ եղեռնի 90-ամյակի առթիվ ապրիլի 23-ին լույս է ընծայել հիշատակի հատուկ համար 28 էջով, որի 16 էջանոց ներդիրում հանդես են եկել Վահագն Տատրյանը, Ռիչարդ Հովհաննիսյանը, Մարջորի Հոսեփյան-Դոբկինը, Գեւորգ Բարդակչյանը, Քոլին Թաթսը, Յաիր Օրոնը, Իսրայել Չառնին, Սթիվն Ֆայնսթայնը, Ռուբինա Փիռումյանը, Թեսա Հոֆմանը, Սիմոն Փայասլյանը, Ռայմոնդ Գեւորգյանը, Ռոբերտ Մելսոնը եւ Աշոտ Էգոյանը:

Սիմոն Փայասլյանի հոդվածը տեղեկացնում է, որ Սբ. Էջմիածնի Մայր աթոռի արխիվների տեղեկությունների համաձայն, առաջին անձը, որ առաջարկել է ապրիլի 24-ը նշել որպես ցեղասպանության հիշատակության ազգային օր, եղել է գրող, գրականագետ Վրթանես Փափազյանը, որի եղբայրը՝ Ներսեսը զոհված մտավորականների թվում է եղել: 1920 թ. մարտի 25-ին Վրթանես Փափազյանը գրեթե նույն բովանդակությամբ նամակներով դիմել է Հայաստանի Հանրապետության խորհրդարանին եւ կաթողիկոս Գեւորգ Ե. Սուրենյանցին՝ ապրիլի 11-ը (հին տոմարով) հիշատակի օր հայտարարելու խնդրանքով:

Վահագն Տատրյանի հոդվածը բացահայտում է դեսպան Մորգենթաուի վկայությունների մի հատված, որը տեղ չի գտել նրա հուշերի 1918-ի հրատարակության մեջ: Ոչ էլ հետագայում 1939-ի «Լանսինգի փաստաթղթերը: 1914-1920» ժողովածուի առաջին հատորում: Խոսքը վերաբերում է «անձնական եւ խիստ գաղտնի» մակագրված նամակին, որ դեսպանը 1915 թվի նոյեմբերի 18-ին ուղարկել է այդ ժամանակվա պետքարտուղար Ռոբերտ Լանսինգին: Այնտեղ հստակ նշվում է ցեղասպանության կանխամտածված լինելը: Այդ հատվածում դեսպանը գրում է. «Ես հաստատ համոզված եմ, որ սա բոլոր ժամանակների մեծագույն ոճրագործությունն է, կոտորածներ զուգորդված բռնաբարություններով, թալանով եւ բռնի հավատափոխությամբ... Ողբալիսաբար հայկական նախորդ կոտորածների համար քրիստոնյա տերություն-ները չդատժեցին հանցագործներին: Այս մարդիկ հավատում են, որ մի հանցագործություն, որը չի դատապարտվել, կարող է դարձյալ գործվել ու թողության արժանանալ: Սա մեծ հնարավորություն էր նրանց համար իրագործելու այն, ինչ երկար ժամանակ ծրագրում էին՝ բնաջնջել հայ ազգը եւ դրանով մեկընդմիշտ վերջ դնել հայկական բարենորոգումների բոլոր հարցերին, որոնք առիթ են տալիս եվրոպական միջամտությունների՝ թուրքական (ներքին) գործերին»:

«Ճշգրիտ լինելու կարեւորությունը» հոդվածում Թեսա Հոֆմանն անդրադառնում է վերջերս Գերմանիայի խորհրդարան ներկայացված ընդդիմադիր կուսակցության բանաձեւին, որը չէր ներառում «ցեղասպանություն» բառը: Նա հիշեցնում է, որ այդ ահավոր իրադարձությունների ժամանակ Թուրքիայում գտնվող դիվանագետները շատ հստակ ու ճշգրիտ բառերով են բնորոշել կատարվածը, օգտագործելով «բնաջնջում (extermination եւ annihilation) իմաստով երկու բառ, որոնք «ցեղասպանության» հոմանիշներ են, եւ կոչ է անում նույն ձեւով վարվել այժմ:

Կանբերայի (Ավստրալիա) ազգային համալսարանի քաղաքագիտության այցելու դասախոս Քոլին Թաթսը քննարկում է թուրքերի ժխտողական կեցվածքի պատճառները, որոնցից նա նշում է «մեղքի եւ ամոթի զգացումը, որն անհնարին է որպես «ժողովրդավարության ջահակիր» ներկայացվող երկրին, «սոցիալ-մշակութային պատվախնդրությունը» հակադրվելու թուրքերին հասցեագրված «Եվրոպայի հիվանդ մարդը», «մահմեդական բարբարոսներ» եւ «Գերմանիայի դաշնակիցը» մակդիրներին, «խորհրդային վախը», որ ճանաչելում հետեւելու են նաեւ փոխհատուցումներ կատարելը, այն «տրամաբանությունը», թե քանի որ հանցագործությունն անպատիժ է մնացել, ժխտումն էլ անպատիժ կմնա, «սոցիալական երկպառակտման վախը» անցումային շրջանում գտնվող հասարակության համար (Թուրքիան հավատում է, որ դեռ անցումային շրջանում է նույնիսկ հեղափոխությունից մեկ դար անց), եւ վերջապես «ներքին գիտակցությունը, որ այլեւս հեշտ կանգնել ժխտումից հնարավոր չէ»:

APRIL 23, 2005

THE ARMENIAN

Mirror-Spectator

Divine Liturgy Sunday at St. Vartan Cathedral

Armenian Diocese of Javakhk Is Rebuilt

Genocide Awareness Ad Appears In US News & World Report

Armenian Genocide 90th Anniversary

90th Anniversary Special Supplement

Պրոֆ. Իսրայել Չառնին անդրադարձել է համաշխարհային առումով ցեղասպանության ճանաչման հետզհետե աճող գործընթացին, Սթիվն Ֆայնսթայնը՝ թե ինչ է սպասվում ճանաչումից հետո, Ռայմոնդ Գեւորգյանը՝ ցեղասպանության եւ Եվրամիության Թուրքիայի անդամակցության խնդրին, իսկ Ռոբերտ Մելսոնը՝ ցեղասպանությունը եւ ազգի ինքնության վերակերտումը հարցին, որտեղ Ռուանդայի եւ Դարֆուրի օրինակների վրա հեղինակը ցույց է տալիս, որ հետզաղութարական ցեղասպանությունների ալիքը այսօր էլ չի կորցրել իր ուժը:

Շաբաթաթերթի այս համարը բացառիկ հետաքրքրությամբ է կարդացվում:

Պատրաստեց
Հ. ԾՈՒԽՏԱՅԱՆԸ

Իտալիան անցկացրել է Ն. Կալիպարիի մահվան հանգամանքների սեփական քննություն

Հռոմում հրապարակվել են Բաղդադի օդանավակայանի մոտերում իտալացի գաղտնի գործակալ Նիկոլա Կալիպարիի սպանության գործի քննության արդյունքները, որոնք զգալիորեն տարբերվում են ավելի վաղ ամերիկացիների անցկացրած քննության արդյունքներից: Հիշեցնենք, որ 2005 թ. մարտի 4-ին զինծառայողները գնդակոծել էին այն ավտոմեքենան, որով իտալացիները տանում էին նախկին պատանդ Ջուլիանա Սգրենային: Ազատագրված լրագրողուհին վիրավորվել էր, իսկ նրան իր մարմնով ծածկած գաղտնի գործակալ Ն. Կալիպարին զոհվել: Ժամանակին **«Ազգը»** գրել է այս դեպքերի մանրամասնությունների, ինչպես նաեւ իտալա-ամերիկյան հարաբերություններում ծագած լարվածության մասին: Երկուշաբթի երեկոյան Հռոմում ԱՄՆ-ի դեսպանին հանձնված, իսկ մի քանի ժամ անց Իտալիայի գաղտնի ծառայությունների ինտերնետային կայքէջում հրապարակված զեկուցագրի հեղինակները իտալացի երկու բարձրաստիճան հետախույզներ են, որոնք աշխատել են Կալիպարիի մահվան հանգամանքները քննող երկկողմ հանձնախմբում:

Զեկուցագրում խիստ քննադատության է ենթարկվում Իրաքում ամերիկյան հսկիչ անցակետերի կազմակերպման ողջ համակարգը, որը միջադեպի գլխավոր պատճառներից մեկը դարձավ: Իտալական հանձնախմբի անդամները նաեւ հերքում են ամերիկյան կողմի այն պնդումները, թե իտալացիների ավտոմեքենան շատ արագ է անցել ամերիկյան հսկիչ անցակետի մոտով, անտեսել է նախազգուշացումները եւ այլն:

Իտալական կողմը քննադատում է ամերիկյան անցակետերի կազմակերպման համակարգը, իսկ ավտոմեքենայի վրա կրակ բացած ամերիկացի զինվորներին համարում է անփորձ եւ նյարդային: Ի դեպ, իտալացիները պնդում են, որ ճանապարհին ամերիկյան հսկիչ անցակետի մերձավորությունը ցույց տվող որեւէ նշան չի եղել: Իսկ ավտոմեքենան կանգնեցնելու ազդանշան ամերիկացի զինծառայողները տվել են կրակոցներից ընդամենը 3 վայրկյան առաջ, եւ վարորդը պարզապես չի հասցրել կանգնեցնել մեքենան:

Իտալացիները նաեւ պնդում են, որ ավտոմեքենայի վրա միաժամանակ կրակել են ամերիկացի 3 զինծառայողներ:

Զեկուցագրի հեղինակները մերժում են ամերիկացիների այն պնդումը, թե Բաղդադում ԱՄՆ հրամանատարությունը չի իմացել Կալիպարիի առաքելության մասին: BBC-ն այս կապակցությամբ նշում է, որ օդանավակայան մեկնելուց առաջ իտալացիներին բնակության անվտանգ վայր էր հատկացված վերահսկվող ամերիկյան գոտում:

Տարաձայնություններ կան նաեւ ավտոմեքենայի արագության հարցում: Իտալացիները գտնում են, որ արագությունը ժամում 50 կիլոմետրից ավելի չի եղել: Մինչդեռ մի քանի օր առաջ ամերիկյան կողմի հրապարակած զեկուցագրում խոսվում է կրկնակի մեծ արագության մասին:

Չնայած այս ամենին, իտալական զեկուցագրում նշվում է, որ Կալիպարիի եւ Սգրենայի վրա ամերիկացիների կանխամտածված հարձակման ապացույցներ չկան:

ԽԱՂԱՂ ԱՏՈՄ

Կոֆի Անանը հորդորում է կրճատել միջուկային զինանոցները

Նյու Յորքում՝ ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում անցկացվող եւ ատոմային էներգիայի խաղաղ օգտագործման ու համընդհանուր միջուկային զինաթափման հարցերին նվիրված խորհրդաժողովում ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանն իր ելույթում Իրանին եւ մյուս աղքատ երկրներին զգուշացրել է, որ չզբաղվեն միջուկային զենքի մշակումներով: Միեւնույն ժամանակ նա միջուկային զենքի առավել մեծ պաշարներ ունեցող Ռուսաստանին եւ ԱՄՆ-ին կոչ է արել կրճատել զինանոցները, դրանով իսկ «նվազեցնել միջուկային վտանգը եւ վերջին հաշվով ստեղծել միջուկային զենքից զերծ աշխարհ»:

Երեկ **«Ազգը»** տեղեկացրեց, որ միջուկային զենքը չտարածելու պայմանագիրն ստորագրած 187 երկրների պատվիրակները Նյու Յորքում կանցկացնեն մոտ 1 ամիս, որպեսզի փոփոխություններ կատարեն փաստաթղթում: Միեւնույն գործակալությունը նշում է, որ իր ելույթում Կոֆի Անանն աղքատ երկրներին հորդորել է ատոմը մշակել միայն խաղաղ նպատակներով: «Առավելագույն առաջին քայլն այնպիսի պայմանների ստեղծումն է, որոնց դեպքում պետությունները կամովին կհրաժարվեին միջուկային լրիվ շրջափուլի տեխնոլոգիաների ստեղծումից», ընդգծել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը:

Դեմ արտահայտվելով նման տեխնոլոգիաների տարածմանը, նա միաժամանակ թույլատրելի է համարում Իրանում միջուկային վառելիքի օգտագործումը:

Կոֆի Անանը միջուկային խոշոր տերությունների առաջնահերթ խնդիրն է համարում հետագա զինաթափմանն ուղղված համատեղ գործողությունները: Վերլուծաբանները կարծում են, որ հետագա զինաթափման նպատակով 5 տարի առաջ ստորագրված «13 գործնական քայլերի» պայմանագիրը չափազանց դանդաղ է կատարվում: Միջուկային մարտագլխիկների ոչնչացման տեմպերն անբավարար են:

ԱՄՆ պետքարտուղարի սպառազինությունների վերահսկման գծով տեղակալ Սթիվեն Ռադեմեյքերն իր ելույթում առաջարկել է առհասարակ զրկել Իրանին եւ ԿԺԴՀ-ին ատոմային տեխնոլոգիաներից: Նրա խոսքերով, այդ երկրները ձգտում են միջուկային զենք ստեղծել եւ լուրջ սպառնալիք են դարձել պայմանագրի մյուս մասնակիցների համար: Իրանի պատվիրակն իր երեկվա ելույթում մերժել է մեղադրանքները, նշելով, որ իրանական միջուկային ծրագրի նպատակն ատոմային էներգիայի խաղաղ օգտագործումն է:

Կորած օդանավեր, նոր զոհեր եւ նախարարներ Իրաքում

Ամերիկյան բանակի հրամանատարությունը երեկ վաղ առավոտյան հայտարարել է, որ Իրաքում երկուշաբթի ուշ երեկոյան անհետացել են ծովային օդուժի երկու F/A-18 Hornet ռազմօդանավեր: «Կարլ Վինսոն» ավիակրից մարտական առաջադրանքով թռած երկու օդանավերի հետ կապը խզվել է Իրաքի ժամանակով ժամը 22-ն անց 10 րոպեին:

Երկու անձնակազմերի ճակատագիրն անհայտ է, որոնողական աշխատանքները շարունակվում են: NBC հեռուստաընկերության տվյալների համաձայն, կապի խզման պահին հրաձգություն չի արձանագրվել: Ենթադրվում է, որ երկու ռազմօդանավերը բախվել են գիշերային թռիչքի պահին:

Ֆրանսպրեսը հիշեցնում է, որ հակաիրաքյան պատերազմի սկզբում՝ 2003 թ. ապրիլին Իրաքի երկնքում խփվել էր ամերիկյան «Քիթի Հոկ» ավիակրից թռած մեկ նույնպիսի մի ռազմօդանավ:

Բախման վարկածը հավանական է համարվում թռիչքի պահին եղած վատ տեսանելիության եւ կապի միաժամանակյա խզման պատճառներով: Այդ ռազմօդանավերից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 35 մլն դոլար: Ամերիկյան բանակը F/A-18 Hornet կործանիչներ է օգտագործում 1980-ական թվականներից:

Ինչ վերաբերում է Իրաքի «ցամաքային» իրադարձություններին, շաբաթավերջին ծայր առած ահաբեկչությունների ալիքը չի թուլանում: Երկուշաբթի օրը երկրում պայթյուններից ու փոխհրաձգություններից սպանվել են 24 իրաքցիներ: Օկուպացիոն ուժերի գործողության ընթացքում սիրիա-իրաքյան սահմանից ոչ հեռու՝ Ալ Ղայմ քաղաքի մոտ սպանվել են 12 ապստամբներ: Բաղդադի օդանավակայանի մոտակայքում նույն օրը ռումբի պայթյունից սպանվել է մեկ ամերիկացի զինվոր:

Նման լարված պայմաններում Իրաքի շիա վարչապետ Իբրահիմ Ջաաֆարին կարողացել է ամբողջացնել իր կառավարության կազմը: Հունվարի 30-ի օրենսդրական ընտրությունները բոյկոտած սուննի իրաքցիների առաջնորդները շարունակ դժգոհում էին, որ նորաստեղծ կառավարությունում քիչ են սուննի նախարարները: Ֆրանսպրեսը նշում է, որ շիաները, քրդերը եւ սուննիներն ի վերջո համաձայնության են եկել թափուր տեղերի հարցում: Վեց նախարարների եւ մեկ փոխվարչապետի թափուր պաշտոններում նշանակվել են սուննիների ներկայացուցիչներ, որոնցից մեկը տիրացել է պաշտպանության նախարարի պորտֆելին:

«Աբու Ղրեյբում» իրաքցիներին ծանակած ամերիկուհին խոստովանել է իր մեղքը

Բաղդադի տխրահռչակ «Աբու Ղրեյբ» բանտի կալանավորների կտտանքների ու ծանակման համար դատվող ամերիկացի կին զինծառայող Լինդի Ինգլանդը մեղքը խոստովանել է մեղադրանքի 9 կետերից 7-ի գծով: BBC-ն հաղորդում է, որ շարքային Ինգլանդը տվյալ գործով պատասխանատվության կանչված ամերիկացի 9 զինծառայողներից մեկն է: Այն լուսանկարները, որոնցում նա կեցվածք է ընդունել մերկացված բանտարկյալների կողքին, խոշոր սկանդալի պատճառ էին դարձել ԱՄՆ-ում եւ ամբողջ աշխարհում:

Մեղքի խոստովանությունն արվել է «դատական գործարքի» համաձայն, որպեսզի բանտարկության ժամկետը 11 տարուց ավելի չլինի: Հակառակ դեպքում Ինգլանդը կարող էր դատապարտվել 16 տարվա բանտարկության: 22-ամյա Ինգլանդի դատավարությունն անցկացվում է Տեխասի նահանգի Ֆորտ Հուդ ռազմակայանում:

Անցյալ շաբաթ արդարացվել էին «Աբու Ղրեյբի» գործի հետ կապված ամերիկացի 4 բարձրաստիճան զինվորականներ, իսկ բրիգադային գեներալ Ջենիս Կարպինսկին պաշտոնանկ էր արվել:

Կալանավայրում Լինդի Ինգլանդը երեխա է ծնել, որի հայրը կրտսեր սերժանտ Չառլզ Գրեյներն է: Ավելի վաղ դատված եւ 10 տարվա բանտարկության դատապարտված Գրեյները համարվում է «Աբու Ղրեյբի» կտտանքների ու ծանակումների գլխավոր կազմակերպիչը:

Գ. Ք.

Մշակույթ

Գիրքն իբրեւ զենք

Հ. Հարություն Պզտիկյանի գրքի քննարկումը

Վերջերս մեր մտավորական, հասարակական շրջանակները եւ մամուլը բավականին սուր արձագանքում են մեր հարեւան երկրում՝ Վրաստանում կատարվող հակահայկական մշակութային քաղաքականությանը: Այն, որ Վրաստանի տարածքում հայ հոգեւոր մշակույթը (եկեղեցիներ, վանքեր, դամբարաններ) ենթարկվում են բարբարոսության, հայկական կողմի համար նորություն չէ եւ դիտվում է պատմական անցյալի արձագանք-շարունակություն:

Վրացահայ համայնքը, փիրահայոց թեմը տագնապած է, հայկական մամուլը, մասնավորապես «Ազգը» այս առումով լայն արձագանքներ ունեցավ եւ շարունակում է ունենալ:

Երեկ ՀԳՄ-ում՝ վերջերս լույս տեսած Հայր Հարություն Պզտիկյանի «Վրացական թե՞ հայկական Տայք-Բարձր Հայք» գրքի քննարկման առիթ հանդիսացավ մեր դրացի երկրներում՝ Վրաստանում եւ Թուրքիայում ցայսօր շարունակվող հայկական մշակույթի նկատմամբ անարգանքի եւ առեւանգումների եղեռնական երեւույթների մասին կրկին բարձրաձայնելու:

«Իմ կոլեգաներից մեկն անցյալ տարի Վրաստանում գտնվելիս ասում էր, որ Թբիլիսիում Վրաստանի նախագահի գովազդային պաստառներին որպես ֆոն ծառայում էին Տայքի եկեղեցիները, որոնք մեր իրականության համար երկրորդական պլանում են: Հայր Հարություն Պզտիկյանի այս գիրքը գուցե վերարթնացնի հետաքրքրությունը մեր կորսյալ գանձերի նկատմամբ», հիշեցրեց ազգագրագետ Հարություն Մարությանը՝ նկատելով, որ չնայած երրորդ հանրապետության 2-րդ իշխանավորները շատ խոսում են Արեւմտյան Հայաստանի մշակութային գանձերի մասին, բայց եզակի հրատարակություններ են լույս աշխարհ գալիս: Ճարտարապետ Տիրան Մարությանի աշխատությունից 30 տարի հետո սա հաջորդն է Տայքի ուսումնասիրության բնագավառում:

Ազգագրագետի դիտարկումով հեղինակը բարձրացնում է նաեւ հայ քաղկեդոնական մշակույթի ուսումնասիրության հարցը եւ առաջարկեց Վենետիկում կամ որեւէ այլ տեղ վրացերեն, հունարեն տիրապետող երիտասարդներին ուսման հնարավորություն տալ, քաղկեդոնական մշակույթի ուսումնասիրությունը գիտական աստիճանի մակարդակին հասցնելու:

Վրդ. Պզտիկյանի այս նոր աշխատությունը ներկայացնելիս Մուրադ Հասրաթյանը նշեց հունադավան քաղկեդոնիկ մեր մշակութային (պատմական հանգամանքներով պայմանավորված) արժեքները պատմական ֆոնի վրա ներկայացնելու հեղինակի վարպետությունը եւ գիրքը կարեւորեց ոչ միայն պատմական-ճարտարապետության, այլեւ Հայ դատի տեսանկյունից, որովհետեւ նաեւ սրանով են պահանջատիրական մեր իրավունքները հիմնավորում ստանում մեր պատմական հայրենիքի տարածքում: Գիրքը հեղինակի վերջին տարիների բեղմնավոր գործունեության ամենաարժեքավոր աշխատանքը նկատելով՝ այն համարեց զենք գիտական լեզվով:

Էօշք վանքի համայնապատկերը:

Ըստ Լեւոն Լաճիկյանի, հիշյալ աշխատությունը պատմական ճշմարտությունը նոր լույսով եւ իմացական նոր երանգներով է ներկայացնում: Գրքի գիտականությունը պայմանավորված է ավելի քան 50 հայ եւ օտար պատմիչների վկայություններով, որով գիրքը ձեռք է բերում սկզբնաղբյուրային արժեք: Հեղինակի արվեստագետի հայացքը անասելիորեն գեղեցիկ պատմական միջավայրին, բնավ չի խանգարում փաստացի գիտական մոտեցումներին, ինչը հաստատեց նաեւ քննարկումը վարող գրականագետ Սուրեն Դանիելյանը՝ մերթ ընդ մերթ իր հետաքրքրական դիտարկումներով: Ըստ Լաճիկյանի, Հ. Պզտիկյանը շրջանառու է դարձնում լեզվազգացողական նոր իրողություն՝ «պատմական գինովություն» տերմինը: Նա ուշադրություն հրավիրեց նաեւ Ճորոխ գետի վրա թուրքերի կառուցած հսկայական հիդրոկայանին եւ Հայր Հարությունի մտահոգությանը՝ Արաքսի եւ Քուռի միջոցով հայոց գետերի ջրահոսքին, Թուրքիայի տարածքով...

«Հայր Հարությունը հաստատում է, որ հայոց պատմությունն անցած գնացած հիշողություն չէ, այն ներկայից ապագային միտված իրողություն է, որի վերահաստատման համար բոլորս պիտի ջանք գործադրենք»:

Վահրամ Թաթիկյանը եւս կարծում է, որ ճիշտ աշխատելու դեպքում մեր հայրենիքը կորսված չպետք է համարենք, ահավասիկ փաստ, որ հայի սիրտը բաբախում է Արեւմտյան Հայաստանով, եւ որ մեր դատը եվրոպաներից պարզ պահանջատիրությունը չպետք է միայն լինի, այլեւ՝ մահմեդականացված հայերի ինքնաճանաչումը:

Գնահատանքի խոսքերով հանդես եկան նաեւ Հովսեփ Սեֆերյանը, Հրաչյա Մաթեւոսյանը, Զավեն Սարգսյանը: Հեղինակի պատմական անդրադարձը Քաղկեդոնի 451-ի ժողովին եւ հայ եկեղեցու դավանաբանական խնդիրներին՝ Տայքի եւ Բարձր Հայքի մշակութային արժեքների հայկական պատկանելությունը հաստատող եւ մեկնաբանող նշանակությամբ, եզրափակեց հանդիպումը:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՀԻՇՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Թանկ, անմոռաց Յուրի Ամիրյանը

Ուզում եմ Յուրայի մասին գրել՝ «գրչիս ծայրին» հայտնվում է (ինչպես Փափազը կասեր) Ժենյան: Ախր մեր բեմում նման զուգընկերություն չենք ունեցել: Դեռեւս ուսանողական նստարանից էին նրանք միասին եւ միասին էլ հրավիրվեցին մայր թատրոն: Ինչ դժվար էր այն ժամանակի հուրհրան աստղերով լի մայր թատրոնում իրեն չկորցնելը: Դժվար էր, սակայն փայլուն մանկավարժ-ռեժիսորի՝ Աճեմյանի ձեռքի տակ, «տոտիկ-տոտիկ» նրանք ճամփա ընկան: Եվ քանի որ երկուսն էլ օժտված էին, բեմական առաջին իսկ դերերից աննկատ չմնացին՝ բեմական մեծ ու բարդ կտավների հենքում: Փորձեմ առանձնացնել Յուրիին:

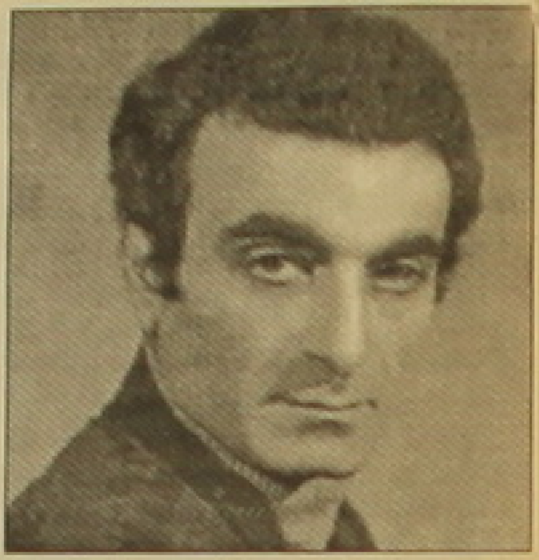

Ես հիշում եմ, թե «Վարդանանք» բեմադրության մեջ ինչպես էր թատերասրահը փոթորկվում՝ պարսից շահին պատանդ դարձող ժիր ու կրակոտ Բաբիկի ճակատագրով: Հիշում եմ, թե ինչպես էին բոլորն աշխուժանում, երբ «Արա Գեղեցիկ»-ում հայտնվում էր համուհոտով, վառ կոլորիտով ջահելը՝ Վարուժան անունով... Դեռ այն ժամանակ նա արդեն «սունդուկյանցի էր»՝ կերպարի մանրամասների կարեւորումով. աճեմյանական իրապատում եւ տոնական դպրոցի անվրեպ ուղղորդումով, հատկանիշներ, որոնք հետո բեմի նվիրյալը հղկելու եւ շողացնելու էր իր բոլոր, իսկ հատկապես սունդուկյանական նկարագրերում: Չէ՞ որ Յուրին նրանց հետ մանկուց էր շփվել ու ճանաչել իր ծննդավայր Թիֆլիսում: Դրա շնորհիվ էին Ամիրյանի հերոսները եւ իրական, եւ գեղարվեստական: Ինչ էլ աներ արտիստը՝ կերպարը դառնում էր գունեղ ու կենդանի, բայց եւ կյանքից մի քիչ վեր կանգնած, այն զուգահեռականին, որն արդեն արտիստական սահմանագիծն էր: Ցայտուն մի օրինակ՝ Սելավինը՝ Վամպիլովի «Ավագ որդին» պիեսից: Ընկած-ելած, ամեն տեղ իրեն սեփական տանը զգացողի ազատությամբ, միաժամանակ մարդկանց նրբորեն զգալու, նրանց լարերի վրա անսխալ «նվագելու» տաղանդով եւ գերող հմայքով երիտասարդն անկախ իր անձնական միտումների, շենշող էր ու իրենով լրացնում, ջերմացնում էր շուրջն ամեն ինչ: Տեխնիկապես հրաշալի, բեմական էր մշակված ամեն ինչ, իսկ խոսքը բացառիկ էր՝ հնչական ու մտային արժեքմամբ: Զուր չէր, որ խոսքի բարձր մակարդակն անմիջապես նրան դարձրեց ռադիոյի ու գեղարվեստական-հանդիսային նախաձեռնումների մասնակիցը: Բայց Յուրին ուներ բնությունից պարգեւ ստացած հրաշալի, խոշոր, կապույտ լապտերավառ աչքեր, որոնք կարողանում էր իմաստավորել ու հասնել մեծ ներգործության: Զարմանալի պարադոքսային կողմեր ուներ Յուրիի արվեստը: Նա կարողանում էր ամենայն սրությամբ ընդգծել մարդու մեջ մերժելին, վանողը, նույնիսկ դաժանն ու անմարդկայինը եւ կորզել հարկավոր արձագանքը, բայց եւ կարող էր այդ նույն մարդու մեջ այնպիսի չարականված, մարդկայնորեն հուզիչ խորքեր բանալ, որ անհնար էր նրան չհասկանալ եւ նույնիսկ չափսոսալ-չկարեկցել:

Արտիստի անող վարպետությունը եւ մտավոր խորքը նրան հասու էր դարձնում դրամատիկական ամենաառեղծվածային նկարագրերի հոգեբանական անառարկելի հիմնավորմանը: Այս շարքի կերպարներից առանձնացնում եմ երկուսը: Նրանցից մեկը Լիմոնն է՝ Ն. Դումբաձեի «Մեղադրական եզրակացություն» դրամայում: Պրոֆեսիոնալ մարդասպան, որ ապրել է դաժանության օրենքներով, բայց հիմա կալանված է ու չգիտե՝ լյարդի սրված հիվանդությա՞ն, թե՞ ապրած կյանքը չափելու-կշռելու ժամանակ ունենալով:

Մյուսը՝ 20-րդ դարի բարդ հեղինակներից մեկի՝ Օլբիի Ջորջն է՝ «Ո՞վ է վախենում Վիրջինիա Վուլֆից». այն ինտելեկտուալ տղամարդը, որ ատամները սեղմած տանում է կնոջ անամոթությունը, վագրային կատաղությունը, մինչեւ իսկ անբարոյությունը եւ նրա իսկ կանոններով խաղի մեջ մտնելով, այնպես է «թափահարում» նրան, որ վագրուհուց ուժազուրկ ու խղճալի մի խլյակ է մնում:

Երբ մայր թատրոնը եւ մեր ժողովուրդը մութ ու ցուրտ, ծանր օրեր էր ապրում, Յուրան եւ Ժենյան ստեղծեցին իրենց թատրոնը եւ շրջելով ամենուր՝ ոչ միայն ապրեցնող լիցքեր, ջերմություն էին պարգեւում մարդկանց, այլեւ ազգայինի ու բարոյականության գեղեցիկ դասեր եւ սքանչելի մայրենի բառ ու խոսք: Սա արդեն ծառայություն էր, քանզի նրանք մնացին հայրենակիցների կողքին: Մեն մի անգամ գնացին օվկիանոսից դենը եւ իրենց շենշող արվեստով այդտեղ էլ հիացրին ու լիացրին մեր հայրենակիցներին: Տեսնո՞ւմ եք, ակամա նրանց անունները դարձյալ միավորվեցին, քանզի միասին ու միակամ են նրանք նվիրաբերվել մայրենի բեմարվեստի ուխտին...

Մեկ տարի Ժենյան մենակ է, բայց դարձյալ ժողովրդի կանչով գնում է ամենուր եւ իր խոսքով, ելույթով ակամա վերակենդանացնում Յուրիի անմոռաց հիշատակը, որ սակավին ապրում է: Համենայն դեպս, ներկա մի քանի սերունդների հիշողության «գրատախտակին» նա անմահացել է:

ՎԱՐՍԻԿ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Չարենցի երաժշտական աշխարհը

Հաճույքով կարդացի Ռոբերտ Դավթյանի «Եղիշե Չարենցը եւ երաժշտությունը» գիրքը: Խոստովանեմ, որ նրանում շատ ուսանելի բան կա ինչպես կոմպոզիտորների, այնպես էլ երգիչ կատարողների ու երաժշտագետների համար: Հեղինակը ներկայացրել է փաստերի ու տասնամյակների այնպիսի պատմություն, որն իրոք ծանր, բայց օգտակար է հայ երաժշտական արվեստի համար: Լինելով գրականագետ՝ Ռ. Դավթյանը երաժշտագետին պատշաճ նրբությամբ եւ ուրույն ձեւով է ներկայացնում հանճարեղ բանաստեղծի ստեղծագործությունների երաժշտականացման պատմությունը: Արամ Խաչատրյանից սկսած մինչեւ արդի երիտասարդ կոմպոզիտորները, հրապուրվելով բանաստեղծի պոեզիայով, ստեղծել են վեց տասնյակից ավելի երգեր եւ խմբերգեր, օպերաներ, օպերետներ եւ երաժշտական այլ ժանրերի ստեղծագործություններ: Հավաքելով, խմբավորելով եւ հանրությանը ներկայացնելով հայ կոմպոզիտորների ստեղծած այդ հրաշալի գործերը, հեղինակը կատարել է գրականագետին եւ երաժշտագետին վայել աշխատանք:

Հայ իրականության մեջ առաջին անգամ է, որ այսպիսի ծավալով ներկայացվում է պոեզիայի եւ երաժշտության գեղեցիկ աշխարհների համադրություն: Հեղինակը զուգահեռաբար քննարկում ու արժեւորում է արվեստների այդ երկու տեսակը: Պոեզիայի միջոցով վերլուծում է երաժշտական ստեղծագործությունը եւ հակառակը: Պետք է խոստովանենք այն ճշմարտությունից, որ գրականությունը բոլոր արվեստների հիմքն է, եւ այս տեսակետից Ռ. Դավթյանի մոտեցումը միանգամայն ճիշտ է եւ ընդունելի: Եթե չլինեին հայ գրականության դասական փայլուն նմուշները, չէին լինի մեր երաժշտական ստեղծագործություններից ոմանք՝ սիմֆոնիաներ, բալետներ, օպերաներ, երգչախմբային հրաշալի երգեր: Այդ մասին հաստատել ու գրում իրենց խոսքն են ասել Գոհար Գասպարյանը, Տիգրան Մանսուրյանը, Գեղունի Չթչյանը, Վլադիլեն Բալյանը, Սասուն Պասկեւիչյանը եւ այլք:

Գիրքը ոչ միայն ընթերցողներին, այլեւ մեզ՝ կոմպոզիտորներիս տալիս է հետաքրքրական տեղեկություններ Եղիշե Չարենցի եւ Շերամի, դուդուկահար Մարգարի, Վահան Տեր-Առաքելյանի, Արաքսյա Գյուլզադյանի, Աղավնի Մեսրոպյանի մտերմական ու հետաքրքրական կապերի մասին: Հայ երաժշտական արվեստի պատմության համար Ռ. Դավթյանի գիրքը նոր եւ հարուստ լրացում է:

ՅՈՒՐԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ,
կոմպոզիտոր

Կյանքը շարունակվում է...

Վալմարի նկարների ցուցահանդեսում

«Նկարչությունը զգացմունքների գիտություն է: Պետք է զգացմունքը մեծ լինի, որ դիտողը տեսնի, զգա եւ էներգիա ստանա: Յուրաքանչյուր արվեստագետ պետք է լավատես լինի, հավատա իրեն: Պետք է սեր լինի, որ բացահայտես էությունը»:

Գեղանկարիչ Վոլոդյա Մարգարյանի (Վալմարի) անունը հայտնի է արվեստասեր հասարակության շրջանում: Նրա վրձնած նկարներում արտահայտված են նկարչի հարուստ ու ռոմանտիկ ներաշխարհը, լավատեսական զգացմունքներն ու մարդկային հուզումները: Աշխատանքներում նկարիչը կարծես երբեմն կամուրջ է ձգում երկնայինի եւ հոգեւորի միջեւ: Այդ նկարներում միահյուսվում են վառ գույներն ու նկարչի «հոգնած» վրձնի վարպետությունը, որոնց շնորհիվ նկարներն ինքնատիպ են ու հետաքրքրական:

Օրերս Երեւանի «Վալմար» արվեստի սրահում կայացավ նկարչի անհատական ցուցահանդեսը՝ նվիրված Եղեռնի 90-ամյակին: Ցուցադրված էր 21 նկար «Տեսարան Գյումրիից» շարքից (21-ը խորհրդանշական է, ապրիլի 21-ին ծնվել է նկարիչը), որոնք պատկերում են 80-ականների Գյումրին, բակեր, փողոցներ, որոնք գյումրեցու համար դարձել են հիշողություն: Վալմարի բազմաթիվ նկարաշարեր նվիրված են ցեղասպանությանը: Առավել ուշագրավ է «15 թիվ իրավիճակ» շարքը: Նա աղաղակով չէ, որ մերժում ու դատապարտում է ցեղասպանությունը: Վալմարի նկարներում չկան յաթաղան, արյուն ու կոտորած: Կա միայն լույս, լավատեսության զգացում, որ ապագան պետք է լինի իր վրձնած երկնի պես անամպ:

«Ծնունդն ու կյանքը շարունակվում են: Միայն մշակույթով, արվեստով եւ ուժեղ պետությամբ պետք է կարողանանք աշխարհին հպարտ ներկայանալ», ասում է նկարիչը:

Արվեստագետը ապագայի բազմաթիվ ծրագրեր ունի: Սեպտեմբերին Վալմարն անհատական ցուցահանդեսներով կներկայանա ԱՄՆ-ում, իսկ հետո՝ Գերմանիայում եւ եվրոպական այլ երկրներում:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Մեկնարկում երկիչխանություն է հաստատվել

Տիգրան Պետրոսյանի անվան շախմատի կենտրոնական տանն իրենց մրցավեճն են սկսել շախմատի տղամարդկանց բարձրագույն խմբի 65-րդ առաջնության 12 մասնակիցները: Նրանց թվում են 8 գրոսմայստերներ, միջազգային 2 վարպետներ: Ուժեղագույն գրոսմայստերներից բացակայում են Վլադիմիր Հակոբյանը, Լեւոն Արոնյանն ու Սմբատ Լպուտյանը: Մասնակիցների միջին վարկանիշը 2521 է, որը համապատասխանում է ՖԻԴԵ-ի 11-րդ կարգին: Սահմանված են գրոսմայստերի (7 միավոր) եւ միջազգային վարպետի (4,5) նորմաներ, ինչպես նաեւ դրամական պարգեւներ: Հայաստանի չեմպիոնը կպարգեւատրվի 1,5 մլն դրամով: 2-րդ տեղը գրաված շախմատիստը կստանա 900 հազար դրամ: 3-5-րդ տեղերի համար համապատասխանաբար կհանձնվի 500, 300 եւ 200 հազարական դրամ: 6-12-րդ տեղերը զբաղեցրած շախմատիստներին վաստակած յուրաքանչյուր միավորի համար կտրվի 10 հազարական դրամ: Մրցաշարում 1-5-րդ տեղերը զբաղեցրած շախմատիստներն իրավունք կստանան մասնակցելու Եվրոպայի անհատական առաջնությանը եւ հաջորդ տարվա ՀՀ բարձրագույն խմբի մրցաշարին: Երկրի չեմպիոնը կհամալրի Հայաստանի հավաքականը, որը մասնակցելու է աշխարհի եւ Եվրոպայի թիմային առաջնություններին:

Եթե առաջին տեղը հավասար միավորներով բաժանեն 2 շախմատիստներ, ապա մրցաշարի ավարտից մեկ շաբաթ անց նրանց միջեւ կանցկացվի լրացուցիչ 2 պարտիա: Եթե հաղթողը չորոշվի, ապա կանցկացվի 2 պարտիա արագ շախմատի կանոններով, իսկ հարկ եղած դեպքում՝ նաեւ կայծակնային մրցախաղ: Իսկ եթե չեմպիոնի կոչմանը հավակնեն երկուսից ավելի շախմատիստներ, ապա մրցաշարի ավարտից 10 օր անց նրանց մասնակցությամբ 2 շրջանից բաղկացած մրցամարտ կանցկացվի:

Առաջնությունում արդեն կայացել է 4 տուր: Առայժմ բոլորից հաջող են հանդես գալիս Աշոտ Անաստասյանն ու Կարեն Ասրյանը, որոնք վաստակել են 3-ական միավոր: Անաստասյանը հաղթել է Սարգսյանին եւ Քոթանջյանին, ոչ-ոքի ավարտել պարտիաները Արթուր Չիբուխչյանի եւ Արտաշես Մինասյանի հետ: Ասրյանը պարտության է մատնել Բենիամին Գալստյանին եւ Արտաշես Մինասյանին, խաղաղ դաշն կնքել Արթուր Չիբուխչյանի եւ Տիգրան Քոթանջյանի հետ:

Հանրապետության ներկայիս չեմպիոն Արտաշես Մինասյանը Գաբրիել Սարգսյանի եւ Արմեն Եղիազարյանի հետ 2,5 միավորով բաժանում է 3-5-րդ տեղերը:

«Անկախություն» գավաթի ռեկորդակիրները

Մայիսի 9-ին «Հանրապետական» մարզադաշտում կկայանա ՀՀ գավաթի եզրափակիչ հանդիպումը, որում պատվավոր մրցանակը կվիճարկեն Աշտարակի «Միկան» ու Երեւանի «Կիլիկիան»: Ընթերցողներին ենք ներկայացնում հետաքրքրաշարժ թվեր եւ փաստեր ՀՀ գավաթի խաղարկություններից:

• Առավել հաճախ՝ 4 անգամ գավաթակիր է դարձել Երեւանի «Արարատը», ընդ որում՝ երեք տարի անընդմեջ (1993-1995 թթ.):

• Առավել հաճախ՝ 5-ական անգամ գավաթի եզրափակիչում հանդես են եկել «Արարատն» ու «Փյունիկը»:

• Գավաթի մրցաշարերի ամենահաջողակ թիմը «Միկան» է: Գավաթը նվաճելու թիմի բոլոր 3 փորձերն էլ հաջողությամբ են պսակվել: Իսկ ահա «Շիրակն» ամենաանհաջողակն է: Գյումրեցիները 3 անգամ հանդես են եկել եզրափակիչում եւ բոլոր դեպքերում էլ խաղադաշտը թողել են պարտված: Վերջին երկու տարիներին «Բանանցի» բախտը չի բերում: Գավաթի համար վճռորոշ խաղերում թիմը զիջել է «Միկային» եւ «Փյունիկին»:

• Միայն «Ցեմենտին» (1999 թ.) եւ «Փյունիկին» (2002 թ.) է հաջողվել նվաճել գավաթը՝ հաղթելով անցկացրած բոլոր 7 հանդիպումներում:

• Գավաթակիրներից միայն «Միկային» (2003 թ.) եւ «Փյունիկին» (2004 թ.) է հաջողվել անցկացրած բոլոր 7 հանդիպումներում էլ դարպասը պահել անառիկ:

• Յուրօրինակ ռեկորդակիր է «Արարատը»: 1993-96 թթ. գավաթի խաղարկություններում արարատցիները 21 խաղ շարունակ չեն պարտվել:

• Ամենախոշոր հաշիվը գրանցվել է 1992 թ. 1/16 եզրափակիչի «Հաճըն»-«Արարատ» (1-12) եւ 1997 թ. 1/8 եզրափակիչի «Շիրակ»-«Դինամո» (12-1) հանդիպումներում: 1997 թ. երկու խաղերին «Շիրակը» «Դինամոյին» հաղթել էր ընդհանուր 21-1 հաշվով, ինչը եւս ռեկորդ է:

• Գավաթի մեկ խաղարկությունում բոլորից արդյունավետ է գործել «Փյունիկը»: 1996 թ. անցկացրած 9 խաղում փյունիկցիները խփել են 43 գնդակ (միջինը՝ 4,7 գոլ): Այդ տարի «Փյունիկը» հատկապես աչքի ընկավ 1/16 եզրափակիչում՝ «Արմավիրի» հետ 2 խաղում խփելով 20 գնդակ (11-1, 9-1):

• Մեկ խաղարկությունում խփած գոլերով ռեկորդակիրներն են Արման Քարամյանը («Փյունիկ», 2002 թ.) եւ Արամ Ոսկանյանը («Միկա», 2003 թ.), որոնք դարձել են 9-ական գոլի հեղինակ:

• Մեկ խաղի արդյունավետության ռեկորդը պատկանում է «Միկայի» հարձակվող Արամ Ոսկանյանին, որը 2003 թ. «Դինամոյի» հետ 1/8 եզրափակիչի առաջին խաղում խփել է 6 գոլ:

• Գավաթի խաղարկությունների լավագույն ռմբարկուն Գեղամ Հովհաննիսյանն է՝ 32 գնդակ: Ներկայումս Հայաստանում հանդես եկող ֆուտբոլիստներից լավագույն արդյունքն Արամ Հակոբյանինն էր (22 գնդակ):

• Լեգեոներներից առավել արդյունավետ է գործել փյունիկցի Մամադու Դիավարան՝ խփելով 12 գնդակ:

• Գավաթի եզրափակիչ հանդիպումներում բոլորից արդյունավետ են գործել Համլետ Մխիթարյանն ու Կարեն Բարսեղյանը՝ 3-ական գնդակ:

• Միայն 3 ֆուտբոլիստի է հաջողվել եզրափակիչում 2 գոլ խփել: Աչքի են ընկել Արմեն Շահգելդյանը («Արարատ», 1993 թ.՝ «Շիրակին»), Կարեն Բարսեղյանը («Կոտայք», 1995 թ.՝ «Արարատին», երկուսն էլ՝ 11 մ հարվածով) եւ Հայկ Հակոբյանը («Ցեմենտ», 1999 թ.՝ «Շիրակին»):

• Գավաթի խաղարկություններում անցկացրած խաղերի քանակով ռեկորդակիրը Հովհաննես Թահմազյանն է՝ 67 խաղ:

• Մարզիչներից առավել հաճախ՝ 3 անգամ գավաթակիր թիմ է պատրաստել Վարուժան Սուքիասյանը, որի գլխավորությամբ մրցանակը նվաճել են «Բանանցը» (1992 թ.) եւ «Ցեմենտը» (1998, 1999 թթ.): Իսկ ահա «Շիրակի» գլխավոր մարզիչ Անդրանիկ Ադամյանին կարելի է կարեկցել: Նրա սաների համար բոլոր 3 եզրափակիչներն էլ ավարտվել են պարտությամբ:

• Ֆուտբոլիստներից ամենատիտղոսակիրը Տիգրան Գասպարյանն է, որը հնգակի գավաթակիր է (4 անգամ՝ «Արարատում», մեկ անգամ՝ «Ցեմենտում»):

• Արամայիս Տոնոյանը որպես թիմի ավագ 4 անգամ ֆեդերացիայի ներկայացուցչից ստացել է պատվավոր մրցանակը: Նա 6 տարի անընդմեջ (1993-98 թթ.) «Արարատի», «Փյունիկի» եւ «Երեւանի» կազմերում հանդես է եկել եզրափակիչ հանդիպումներում: Առաջին 4 եզրափակիչները նրա համար հաղթական են եղել: Տոնոյանը մասնակցել է եւս 2 եզրափակիչի (2000-01 թթ.), սակայն որպես «Միկայի» մարզիչ: Երկու եզրափակիչներն էլ նրա սաների համար հաղթական են եղել: Եզրափակիչ 6 խաղի է մասնակցել նաեւ Համլետ Մխիթարյանը:

• Փյունիկցիներ Ժորա Հովհաննիսյանն ու Էդգար Մանուչարյանը գավաթակիր են դարձել 15 տարեկանում (2002 թ.): Իսկ ահա Սամվել Նիկոլյանը գավաթը նվաճած ամենատարիքով ֆուտբոլիստն է: 2001 թ. նա «Միկայում» գավաթակիր է դարձել 37 տարեկանում:

Երկու մրցանակակիր

15 երկրների ավելի քան 100 բռնցքամարտիկներ մասնակցեցին Դոնեցկում անցկացված «Դոնբասի գավաթ» միջազգային երիտասարդական մրցաշարին: Հայաստանից ոինգ դուրս եկած վեց բռնցքամարտիկներից երկուսը դարձան մրցանակակիր: Գերազանց հանդես եկավ մինչեւ 48 կգ քաշային Հովհաննես Դանիելյանը: Երեւանցի բռնցքամարտիկը հաղթելով իր բոլոր մրցակիցներին, արժանացավ ոսկե մեդալի: Մինչեւ 85 կգ քաշային կարգում էջմիածնեցի Մյասնիկ Սարգսյանը նվաճեց բրոնզե մեդալ: Դոնեցկում մեր բռնցքամարտիկների մենամարտերը ղեկավարում էին ՀՀ երիտասարդական հավաքականի գլխավոր մարզիչ Դերենիկ Ոսկանյանն ու նրա օգնական Արմեն Հակոբյանը:

Հայ բանակային մարզիկների հարուստ ավարը

Սանկտ Պետերբուրգում անցկացված ԱՊՀ զինված ուժերի 5-րդ համաբանակային սպարտակիադայում հաջող մրցելույթներ ունեցան հայ բանակային մարզիկները: Վեց մարզաձեւից (ծանրամարտ, կշռաքարերի բարձրացում, ազատ ոճի ըմբշամարտ, ռազմական քառամարտ, հրաձգություն, բազմամարտ) Հայաստանից մրցասպարեզ դուրս եկան 39 մարզիկներ: Մրցումներին մասնակցում էին նաեւ Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Ղազախստանի, Տաջիկստանի մարզիկները:

Հայ բանակային մարզիկներն առավել հաջող հանդես եկան ծանրամարտի մրցումներում: Մինչեւ 85 կգ քաշային կարգում չեմպիոնի կոչմանն արժանացավ Գեւորգ Ալեքսանյանը, որը երկամարտում ցույց տվեց 347,5 կգ արդյունք: Եվս երկու մարզիկներ դարձան մրցանակակիրներ՝ արժանանալով բրոնզե պարգեւների: Հաջող ելույթներ ունեցան Արտյոմ Մկրտչյանը (մինչեւ 62 կգ, 257,5 կգ) եւ Գեւորգ Դավթյանը (մինչեւ 69 կգ, 280 կգ): Թիմային հաշվարկով մեր ծանրորդները գրավեցին 3-րդ տեղը: Հայ մարզիկները վատ հանդես չեկան նաեւ մյուս մարզաձեւերում՝ նվաճելով 6-ական արծաթե եւ բրոնզե մեդալներ:

Պատանիները նոր հավաք են սկսել

Ֆուտբոլի Հայաստանի մինչեւ 19 տարեկանների պատանեկան հավաքականը (գլխավոր մարզիչ՝ Սամվել Պետրոսյան) մայիսի 2-9-ը ուսումնամարզական իր երկրորդ հավաքն է անցկացնում՝ նախապատրաստվելով Հունգարիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցախաղերին: Եթե նախորդ հավաքում մարզիչները մտադրվել էին փորձարկելու նոր ֆուտբոլիստների, ապա այս անգամ շեշտը դրվելու է հավաքականի հիմնական կազմի խաղացողների վրա: Մասնավորապես, հավաքին մասնակցում է Ժորա Հովհաննիսյանը, որը վերջերս 3 տարվա պայմանագիր է կնքել հունական «Օլիմպիակոսի» հետ: Բացի նրանից, հավաքին մասնակցում են «Փյունիկի» ֆուտբոլիստներ Արթուր Եսայան, Կառլ Լոմբեն, Հայկ Չիլինգարյանը, Արտակ Անդրիկյանը, Ալեքսանդր Պետրոսյանը, Արտակ Հովհաննիսյանը, Ռաֆայել Սաֆարյանը, Խորեն Վերանյանը, Մխիթար Գրիգորյանը, Գեւորգ Նռանյանը, Վահե Մեհրաբյանը, Մարտին Մկրտումյանը, Արմեն Հովհաննիսյանը: Մարզվում են նաեւ լեգեոներներ Էդգար Մանուչարյանը («Այաքս»), Արթուր Ստեփանյանը («Սոկոլ»), Գուրգեն Մելիքսեթյանը («Լոկոմոտիվ»), ինչպես նաեւ կոտայքցի Միխել Սիմոնյանը եւ «Բանանցի» ֆուտբոլիստներ Արտակ Օսեյանն ու Աղվան Հայրապետյանը:

Իտալացիներն ավելի մեծ գումար են առաջարկում

Իտալիայի շախմատի ֆեդերացիան աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի կոչման համար ուժեղագույն գրոսմայստերների մասնակցությամբ մրցաշարը Ալգերո քաղաքում անցկացնելու պաշտոնական հայտ է ներկայացրել ՖԻԴԵ: Իտալացիները որպես մրցանակային հիմնադրամ առաջարկել են 1,5 մլն դոլար: Դա 500 հազար դոլարով ավելին է արգենտինական Սան Լուիս քաղաքի առաջարկած մրցանակային գումարից: Իտալացիներն առաջարկել են մրցաշարն անցկացնել սեպտեմբերի 15-ից հոկտեմբերի 15-ը: Թեեւ Իտալիայի շախմատի ֆեդերացիան հայտը ներկայացրել է ժամանակին, սակայն այդպես էլ ՖԻԴԵ-ից պատասխան չի ստացել: Պատճառը հավանաբար այն է, որ դեռեւս ապրիլի 27-ին ՖԻԴԵ-ի նախագահ Կիրսան Իլյումժինովն ու Սան Լուիսի նահանգապետ Ալբերտո Ռոդրիգես Սաան մրցաշարի անցկացման համաձայնագիր էին ստորագրել:

Ի դեպ, արդեն մրցաշարից հրաժարվելու մասին հայտարարել է դասական շախմատի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Վլադիմիր Կրամնիկը, թեեւ ՖԻԴԵ-ն դեռեւս նրանից պաշտոնական գրություն չի ստացել: Գարի Կասպարովն էլ, ինչպես հայտնի է, վերջերս հայտարարել էր շախմատին հրաժեշտ տալու իր որոշման մասին: Այնպես որ, դեռեւս հայտնի չէ մրցաշարի մասնակիցների վերջնական կազմը:

Ռոմարիոն հրաժեշտը նշեց գոլով

Բրազիլացի լեգենդար ֆուտբոլիստ Ռոմարիոն վերջին անգամ հագավ երկրի ազգային հավաքականի մարզաշապիկը: Գվատեմալայի հավաքականի հետ ընկերական մրցախաղը Ռոմարիոյի հրաժեշտի խաղն էր: 39-ամյա Ռոմարիոն չորսամյա ընդմիջումից հետո վերջին անգամ հավաքականի կազմում խաղադաշտ դուրս եկավ: Իր հրաժեշտը նա նշանավորեց գոլով: Երբ 17-րդ րոպեին նա գրավեց մրցակցի դարպասը, շատ բուռն արտահայտեց գոլի ուրախությունը՝ հանելով մարզաշապիկը, ինչի համար մրցավարի կողմից պատժվեց դեղին քարտով: Իսկ 38-րդ րոպեին Ռոմարիոն փոխարինվեց: Նրան փոխարինած Գրաֆիտեն դարձավ 3-րդ գոլի հեղինակը: Իսկ հաշիվը 5-րդ րոպեին բացեց Անդերսոնը: Բրազիլիայի հավաքականը հաղթեց 3-0 հաշվով, իսկ Ռոմարիոն փոխարինվելով, ֆուտբոլասերների բուռն ծափահարությունների ու բացականչությունների ներքո պատվո շրջան կատարեց մարզադաշտում:

Ուիմբլդոնում պարգեւավճարները կաճեն

Ամռանը Լոնդոնում կայանալիք Ուիմբլդոնյան մրցաշարի ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամը կգերազանցի 10 մլն ֆունտ ստեռլինգը (19,15 մլն դոլար): Կանանց մրցաշարի մրցանակային հիմնադրամը նախկինի պես զիջում է տղամարդկանց պարգեւավճարներին, թեեւ տարեցտարի այդ տարբերությունը նվազում է: Նշենք, որ Ուիմբլդոնյան մրցաշարի կազմակերպիչները մրցումների նկատմամբ հետաքրքրությունն ավելի մեծացնելու նպատակով տարեցտարի ավելացնում են պարգեւավճարների չափը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԴԱՏ

Այսպես էլ է պատահում

Տնտեսական դատարանը նվերը թողեց նվիրատուին

Մի պահ պատկերացրեք հետեւյալ իրադրությունը: Հայրը որդուն է տրամադրում իր ազատ բնակարաններից մեկը, սակայն օրինական փաստաթղթերով չի հանձնում նրան որպես սեփականություն: Որդին մտածելով, որ հայր է, կհասկանա իր նեղ սոցիալական վիճակը, հոր տան կեսը վարձով տալիս է փողատերերին: Սրանք էլ հայավարի սկսում են համ վարձ տալ, համ էլ վերանորոգել, մտածելով, դե տղա է, գուցե վաղն այս տարածքը ծախի՝ առնենք: Նրանք դեռ պատկերացում էլ չունեին, որ տունն իրականում հորն է պատկանում: Սակայն մի օր հայրն այդ տունը նվիրում է ուրիշի: Փաստաթղթերո՞վ: Տղան նեղանում է, բայց ձայն չի հանում: Սակայն վարձակալած փողատերերը շատ են զայրանում եւ սկսում են հիշել ու հիշատակել իրենց վերանորոգումները: Երբ նվեր ստացողը գալիս է իր նվերին տեր կանգնելու, սկսվում է դատ նրա ու խաղից դուրս մնացած վարձակալողների միջեւ:

Քանի որ վերը նկարագրվածը Երեւանի Աբովյան 15 հասցեի ճակատագրի «պատկերավոր» նկարագրությունն է, փորձենք կերպարներին կոչել իրենց անուններով: Եվ այսպես. «հայր»՝ ՀՀ կառավարություն, «որդի»՝ ՀՀ ԳԱԱ, «նվեր ստացող»՝ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածին, «վարձակալած փողատերեր»՝ ճաշարանատեր, ռեստորանատեր, մետաղական կոնստրուկցիաների ընկերություն: Եվ վերջապես, «բնակարան»՝ Աբովյան 15 եւ հարակից շինություններ: Ամեն ինչ ասված չի լինի, եթե չհիշատակենք, որ այս շենքի թիկունքում ծվարել է 13-րդ դարի հնամենի մի եկեղեցի՝ Սբ. Կաթողիկեն: Անցում բակում խոնավություն բուրող միջնադարյան այս կառույցը պատիվ կբերեր յուրաքանչյուր քաղաքի, որի միջնադարյան պատմամշակութային օջախները պարզապես ջնջված են երկրի երեսից: Երեւանի համար եզակին այս մասունք հիշեցնող եկեղեցին է, որի հավատացյալները պատարագի ժամանակ ծնկների տակ զգում են մետրոյի գնացքի ցնցումները, սակայն շարունակում են աղոթել ու ծաղիկներ բերել, որ կողքի ռեստորանի ձիթահոտն ու եկեղեցու պատերի բորբոսահոտը չխառնվեն խունկի բույրին: Անշուշտ, այս երեւույթի մասին տնտեսական դատարանի դատավորը պարտավոր էլ չէ իմանալ, սակայն նրա վճիռը անպայման ազդելու է եկեղեցու, ռեստորանի ու ճաշարանի, ինչպես նաեւ մետաղական կոնստրուկցիաների ընկերության տերերի վրա: Ինչեւէ, դատական այս ատյանի ներկայացուցիչ դատավոր Ե. Խունդկարյանը, նախապես որպես երրորդ կողմի հրավիրելով նաեւ ՀՀ ԳԱԱ-ի ներկայացուցիչ իրավաբանին, վիճելի տարածքի հարցը երեկ լուծեց հօգուտ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի օգտին՝ օրենքի տառից ելնելով: Պատասխանող եւ տվյալ դեպքում պարտված կողմ համարվող մետաղական կոնստրուկցիաների ընկերության ներկայացուցիչը փորձեց էլի «ոտքը կախ գցել» տվյալ դատավարական գործընթացում (նախորդ դատական նիստերի ընթացքում այս ընկերությունն աչքի ընկավ բացակայությունների ու միջնորդությունների անզգերազանցելի քանակով, ընդհուպ իր բոլոր միջնորդությունները բավարարած նախորդ դատավոր Գ. Ղարիբյանին բացարկ հայտնելը), գուցե լավ օրերի սպասելով, սակայն դատավորը գործը կարճ եւ օրենքով կապեց: Այսինքն, նվերը մնաց նվիրառուին, իսկ «տղան» ու իր «փողատեր վարձակալողները», կոպիտ ասած, կարող են Թաքայի ոգով երգել՝ տեսա՞ր ինչ եղավ:

Ի դեպ, ասում են, թե վարձակալող երեք ընկերությունները ոչ թե երգով, այլ ավելի հեռանկարային գործով են զբաղված. նրանք դիմելու են վճռաբեկ դատարան, այնտեղ չհաջողելու դեպքում՝ միջազգային տնտեսական դատարան: Նրանք խոստանում են նաեւ մամլո ասուլիսներ ընդդեմ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի, որ համաձայնել է նվեր վերցնել ՀՀ կառավարությունից: Դե, մենք էլ՝ «տեսնենք ի՞նչ կլինի»:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Բացվեց Էջմիածնի նորոգված թիվ 6 մանկապարտեզը

Էջմիածնի թիվ 6 «Արեւիկ» մանկապարտեզը, որը սպասարկում է կարիքավոր եւ ծնողազուրկ 180 երեխաների, հիմնադրման օրվանից (1962 թ.) չէր վերանորոգվել: Շենքը հայտնվել էր վատթար վիճակում, ջրագծերի եւ կոյուղու մաշվածության հետեւանքով մանկապարտեզը զրկված էր ջրամատակարարումից: Էջմիածնի համայնքի կողմից, «Փրկեք երեխաներին» կազմակերպության աջակցությամբ եւ ԱՄՆ դեսպանատան «Համայնքային ինքնաաջակցման հիմնադրամի» ֆինանսավորմամբ 2004 թ. դեկտեմբերից սկսվում են վերանորոգման աշխատանքները, հիմնանորոգվում եւ բարեկարգվում է մանկապարտեզը: Ծրագրի ամբողջ արժեքը 25 140 ԱՄՆ դոլար է:

ԱՄՆ դեսպանատան, «Փրկեք երեխաներին» կազմակերպության, Էջմիածնի քաղաքապետարանի ներկայացուցիչների եւ ԱՄՆ աջակցության Եվրոպայի եւ Եվրասիայի կոորդինատոր Թոմ Ադամսի ներկայությամբ երեկ բացվեց նորոգված մանկապարտեզը:

«Նոր մանկապարտեզը ավելի է ոգեւորում մեզ, եւ մենք մեզ ավելի պարտավորված ենք զգում երեխաների հանդեպ», նախակրթարանի բացման ժամանակ նշեց մանկապարտեզի տնօրեն Սվետա Աբգարյանը՝ շնորհակալություն հայտնելով ԱՄՆ-ի աջակից պաշտոնյաներին ծրագրի իրականացման համար: Բացման ժամանակ Եվրոպայի եւ Եվրասիայի աջակցության կոորդինատոր Թոմ Ադամսը նշեց. «Միացյալ Նահանգները ուրախ է օգնելու Հայաստանի նման ծրագրերին, եւ մենք ուրախ ենք տեսնելու Հայաստանը զարգացման ճանապարհին»:

Ներկաներին իրենց համերգային ծրագրով ողջունեցին մսուր-մանկապարտեզի «զինվորական-փոքրիկները», երգեցին օրհներգը, հնչեցրին զուռնան, ներկայացրին հայոց պարը, վերջում էլ պրն Ադամսին նվիրեցին հուշանվեր՝ հայկական խորհրդանիշներով:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

«Հեսեւը սուր, առաջը ջուր»

«Հայ ծնվելը դժբախտություն է, հայ ապրելը՝ հերոսություն»:

Մեծ գրողի այս խոսքերն ուղիղ են բոլոր ժամանակների համար: Այսօր չգիտես, թե ո՞ւմ համար, ո՞ւմ պատվերով եւ ինչո՞ւ սոցիալական կոչված քարտերով համարակալում են Հայաստանում մնացած մի բուռ հայերիս: Եվ երբ լսում ես 20-րդ դարի հայկական ջարդերի մասին, մնում է միայն մտածել, որ թուրքերը չգիտեին հայերի քանակի ճիշտ հաշիվը: Դրա համար էլ չկարողացան ավարտին հասցնել իրենց հայակործան ծրագիրը: Այսօր արդեն ստեղծվում է այդ հնարավորությունը: Հայաստանի բնակչությանը համարակալելով (համապատասխան չարաբաստիկ սոցիալական քարտերի եւ հավաքված տվյալների) կարող են իրագործել կիսատ թողած ծրագիրը: Հետաքրքրական է, որոշված եւ ընտրված են արդյոք սոցքարտի համարն ու տերը, որին պիտի պահեն թանգարանում որպես Հայաստանի տարածքում ապրող հայի նմուշ:

Ես ունեմ անկեղծ հավատք առ Աստված եւ ինձ համար չեմ անհանգստանում, բայց գրված թողնիկիս, Արազը նետվող մամիկների նման, ուզում եմ հարց տալ իշխանավորներին.

- Մեծարգո պարոնայք, ո՞ւր փախցնեմ իմ անմեղ զավակին ձեր որոգայթներից՝ օտար երկի՞ր, անհայտությո՞ւն... Ինչպե՞ս նրան փրկեմ ձեր ստեղծած «Հեսեւը սուր, առաջը ջուր» վիճակից:

ԷՄԻԼՅԱ ՕՀԱՆՅԱՆ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Պատի փլուզումից մեկ մահ, մեկ վիրավոր

ԱԻՎ լրատվական կենտրոնից տեղեկացանք, որ Երեւանի Ամիրյան փողոցի թիվ 4 հասցեում շինարարական աշխատանքներ կատարելու ժամանակ փլուզվել է պատը, որի հետեւանքով 1938 թ. ծնված Ստեփան Հարությունյանը տեղում մահացել է, իսկ 1955 թ. ծնված Հրանտ Մարտիրոսյանը ստացած մարմնական վնասվածքներով տեղափոխվել է հիվանդանոց:

Համատիրության նախագահը խարդախության համար բերման ենթարկվեց

Մայիսի 2-ին ոստիկանության Հրազդանի բաժնի աշխատակիցները խարդախություն կատարելու կասկածանքով բերման են ենթարկել Հրազդան քաղաքի թիվ 7 համատիրության նախագահ Մխիթար Կ.-ին: Վերջինս չարաշահելով Էլվիրա Զ.-ի վստահությունը՝ խաբեությամբ վերցրել է նրա անձնագիրն իր մոտ գործավար գրանցելու պատրվակով, այնուհետեւ ստեղծել է համապատասխան փաստաթղթեր, որոնցով «Աղքինինվեստբանկ» ՓԲԸ Հրազդանի մասնաճյուղում կատարել է համապատասխան ձեւակերպումներ, հետո միկրոշրջան թաղամասի խանութից ապառիկ գնել է 1500 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժողության հեռուստացույց, սառնարան, երաժշտական կենտրոն եւ լվացքի մեքենա, որոնք հետագայում վաճառել է անհայտ անձի: Կատարվում է հետաքննություն:

Մ. Մ.

Microsoft CERTIFIED Partner

Microsoft CERTIFIED Technical Education Center

VUE

@rminco Global Telecommunications

VUE տեստային կենտրոնը առաջարկում է հանձնել Microsoft, CIW, Cisco Systems եւ այլ ֆիրմաների տրամադրած քննություններ եւ ստանալ համապատասխան վկայական:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել

Փ. Բյուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ

ժամը 10.00-17.30

Հեռախոս 582-760

ԱՌԱՋԻ՛Ն ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻ՛Ն ԱԼԻՔՈՎ

Ուզո՞ւմ եք ամենավերջին իրադարձություններին եւ օրվա մամուլի հրապարակումներին ծանոթանալ ամենաառաջինը

Ուզո՞ւմ եք լսել բազմակողմանի վերլուծություն եւ անաչառ մեկնաբանություն

Հետեւեք Հայաստանի Հանրային ռադիոյի «Ռադիոլուր» եւ «Ռադիոպրես» լրատվական-վերլուծական ծրագրերին ամեն օր՝ ուղիղ եթերում ժամը 6.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00 15.00 (հայերեն եւ ռուսերեն տարբերակներով), 17.00, 18.00, 22.00, 23.00

«Ռադիոպրեսը» օրվա մամուլի տեսությամբ եթերում է ժամը 10.30-ին

18.00-ին Հիմնական թողարկումը

Օպերատիվ լրատվություն
Բազմակողմանի վերլուծություն
Անաչառ մեկնաբանություն
Հյուր ուղիղ եթերում
Լրագրողական հետաքննություն
Մամուլի տեսություն «Ռադիոպրես»

Մեզ տարբեր ժամերի կարող եք լսել 62. 215. 1282 մետր ալիք, FM 102 եւ FM 107.6. 4,3 մետր ԳԿԱ ռադիոկայաններով, քաղաքային լարային ցանցով. ինտերնետով. www.armradio.am

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 04.05.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	441.11	436.70	445.50
EUR	1	ԵՎՐՈ	567.09	563.70	570.50
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	15.85	14.90	16.80

Բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը

ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի որոշմամբ բանկային տոկոսի հաշվարկային դրույքը մայիսի 3-ից սահմանվել է տարեկան 17 տոկոս:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-93

«Գինի» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 03. 05. 2005 Գինը՝ 100 դրամ